

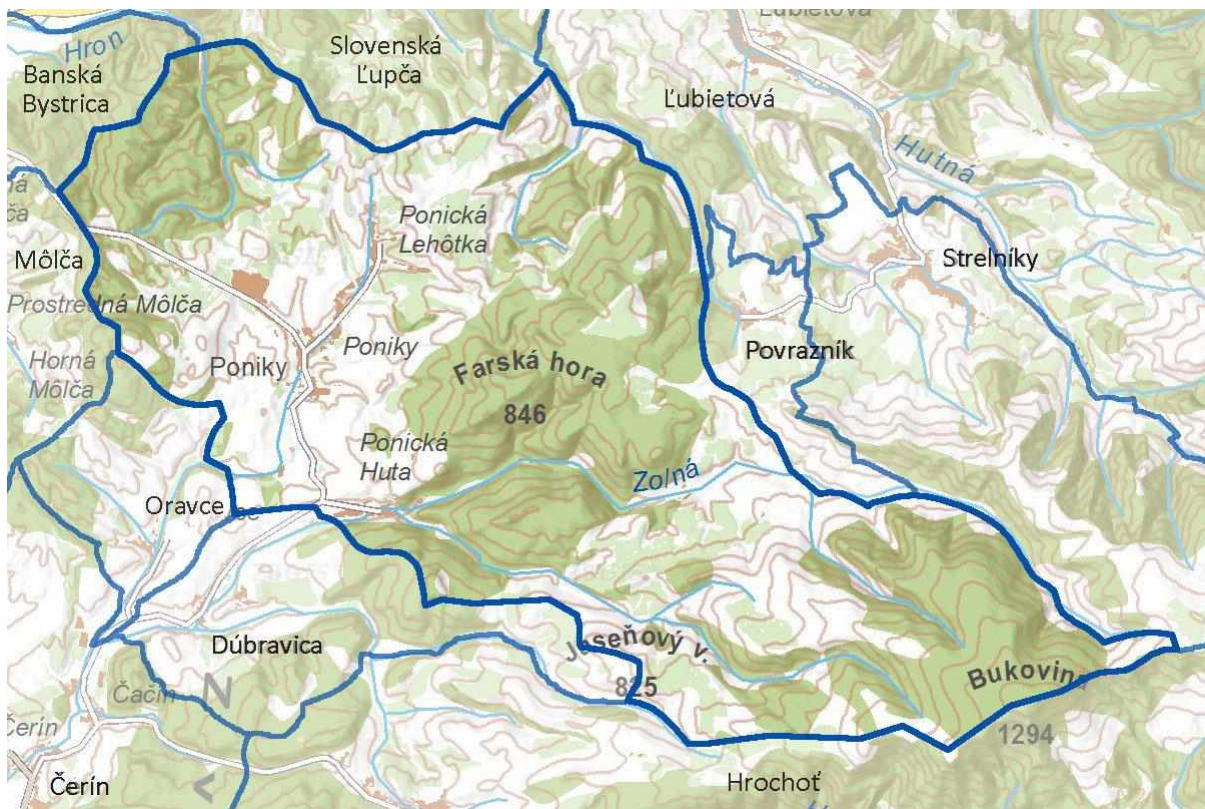

PROGRAM ROZVOJA OBCE PONIKY

Programové obdobie 2016 - 2023

Názov	Program rozvoja obce Poniky na roky 2016-2023
Územné vymedzenie	Banskobystrický kraj, okres Banská Bystrica
Územný plán	áno
Dátum schválenia PRO	
Dátum platnosti PRO	2016 - 2023
Verzia	1.0
Publikovaný verejne	www.poniky.sk

OBSAH

Úvod

1. ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 Kompletná analýza vnútorného prostredia

- 1.1.1 Základná charakteristika obce
- 1.1.2 História obce
- 1.1.3 Kultúra a tradície, kultúrne pamiatky
- 1.1.4 Geografické a prírodné pomery obce
- 1.1.5 Demografia
- 1.1.6 Technická infraštruktúra
- 1.1.7 Občianska a sociálna infraštruktúra
- 1.1.8 Životné prostredie
- 1.1.9 Podnikateľský sektor v obci
- 1.1.10 Rozpočet obce, finančná situácia
- 1.2 Hodnotenie východiskového stavu územia obce
- 1.3 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

2.1 Návrh strednodobej stratégie

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

3.1 Priradenie cieľov k programovým prioritám

4. FINANČNÁ ČASŤ

- 4.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Programu rozvoja obce
- 4.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočet obce

5. REALIZAČNÁ ČASŤ

- 5.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie Programu rozvoja obce
- 5.2 Komunikačná stratégia
- 5.3 Systém monitorovania a hodnotenia
- 5.4 Návrh na rozpracovanie akčných plánov

ZÁVER

Prílohy:

- 1. Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO
- 2. Zoznam použitých skratiek
- 3. Návrhy akčných plánov
- 4. Dotazníky

Program rozvoja obce Poniky na obdobie rokov 2016 – 2023 spracoval externý dodávateľ za spolupráce pracovnej skupiny obce.

Externý dodávateľ - TERRA GRATA, nezisková organizácia

Ing. Zora Urbanová
Ing. Soňa Kulhánková
Ing. Peter Stadtrucker

Pracovná skupina obce Poniky

Ing. Ján Beňo, starosta obce

Členovia:

Bc. Pavol Ondrejko – prednosta OcÚ
Ing. Alena Ježeková – zamestnanec vo verejnej službe, poslankyňa Obecného zastupiteľstva
Ing. Adriana Mešková – ekonómka
Mgr. Ján Čižmár – podnikateľ
Ing. Katarína Paprčková – podnikateľka
Mgr. Mária Janovčíková – riaditeľka ZŠ s MŠ
Ing. Peter Matula – konateľ OPL s.r.o, poslanec Obecného zastupiteľstva

ÚVOD

Program rozvoja obce je základným kameňom koncepčného a systematického rozvoja obce Poniky v strednodobom horizonte. Dosiahnutie strategického cieľa Programu rozvoja obce presahuje hranice jedného volebného obdobia a preto pri jeho formulácii, ako aj formulácii línie krokov k jeho dosiahnutiu, by malo dôjsť k zhode na úrovni vedenia obce a jej obyvateľov. Z hľadiska jeho záberu bude základným rozvojovým programom obce. Po schválení v zastupiteľstve by mal byť pre dané obdobie určujúci pre všetkých predstaviteľov obce.

Povinnosť obce vypracovať tento strategický dokument vyplýva zo zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení zákona 309/2014 Z. z., ktorý definuje Program rozvoja obce ako „strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územno-plánovacej dokumentácie obce“. Spracovaním tohto dokumentu obec naplňa jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie – princíp programovania.

Hlavné ciele Programu rozvoja obce sú:

- analyzovať hospodársky a sociálny rozvoj obce, hlavné smery jej vývoja a stanoviť ciele a prvoradé potreby
- určiť úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach podpory regionálneho rozvoja
- navrhnúť finančné a administratívne zabezpečenie cieľov obce
- sformulovať stratégiu smerovania daného územia, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy občanov (širokej verejnosti) a zároveň je v súlade s vyššími koncepciami štátu, VÚC, príslušného mikroregiónu, rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia, kultúrneho dedičstva a pod.
- zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce bez ohľadu na momentálne personálne obsadenie vo vedení obce
- určiť možnosti využitia dotácií na financovanie zámerov obce (schválený Program rozvoja obce je povinnou prílohou pri žiadostiach o čerpanie dotácií z fondov Európskych spoločenstiev v oblasti rozvoja obce)

Program rozvoja obce je potrebné vnímať ako základný strategický materiál, ktorý identifikuje hlavné problémy, ktoré sú pre hospodársky a sociálny rozvoj daného územia spoločné a určí opatrenia, ktoré by mali prispieť k riešeniu týchto problémov. Zároveň je to otvorený dokument, ktorý je potrebné podľa vopred stanovených pravidiel dopĺňať a aktualizovať.

Východiskami pri tvorbe Programu rozvoja obce Poniky boli:

- zákon 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení
- zákon 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy
- zákon 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja a metodický pokyn pre tvorbu PHSR v znení zákona 309/2014
- Stratégia rastu EÚ do roku 2020
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015-2023
- Územný plán obce Poniky

Program rozvoja obce rieši rozvoj obce v súlade s jej špecifikami a požiadavkami modernej spoločnosti. Môže významne prispieť k zvýšeniu prosperity územia. Dokument vyjadruje spoločnú víziu budúceho rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania. Navrhované aktivity vychádzajú z miestnych podmienok a potrieb a smerujú k zlepšeniu kvality života v obci.

1. ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 Kompletná analýza vnútorného prostredia

1.1.1 Základná charakteristika obce

Obec Poniky a jej časti Ponická Lehôtka a Ponická Huta (ďalej len Obec Poniky a jej časti) sa nachádza v Banskobystrickom kraji, v okrese Banská Bystrica, v regióne Severného Podpoľania. Zemepisné súradnice obce sú 48° 42'37" S a 19° 17'24"V, rozloha katastra je 5904 ha. Obec leží v nadmorskej výške od 453 do 1294 nm. Kataster obce hraničí s katastrom Banskej Bystrice (časť Šalková) a katastrami obcí Slovenská Ľupča, Ľubietová, Povrazník, Strelníky, Hrochoť, Dúbravica, Oravce a Môlča.

Prvá písomná zmienka o obci je z roka 1282 – obec má za sebou bohatú históriu.

Obec je členom Združenia obcí Mikroregiónu Severné Podpoľanie, ktoré tvoria tiež obce Horná Mičiná, Dolná Mičiná, Čerín, Hrochoť, Sebedín-Bečov, Oravce, Dúbravica, Môlča a Lukavica. Obec Poniky sú rozlohou a počtom obyvateľov najväčšou obcou tohto Združenia.

Obec je tiež členom združenia Banskobystrický geomontánny park, združenia v rámci programu Leader.

1.1.2 História obce

Predhistorické osídlenie územia Poník je do dnešných dní iba dohadom bez konkrétnych dôkazov. Možno však tvrdiť, že v období mladšej doby bronzovej dochádzalo k osídľovaniu blízkeho okolia. Svedčí o tom aj nálezisko Chochuľka neďaleko obce Hrochoť, ktoré pochádza z roku 1200 – 1000 p. n. l. Ďalším veľmi zaujímavým dokladom osídľovania okolia Poník je lokalita Baba v časti Ponická Huta. Tu sa nachádzajú zvyšky pravekého sídliska z obdobia neolitu. Bližšie údaje o osídlení poznáme až od 13. storočia. V tomto období dochádza k rozpadu kráľovského vlastníctva pôdy. V 80. rokoch 13. storočia tento proces zasiahol aj oblasť Zvolenskej kotliny. A práve z tohto obdobia pochádzajú prvé písomné zmienky o území nazývanom Poniky, ako prvá sa uvádza z r. 1282. Z písomných záznamov sa dozvedáme, že na území súčasných Poník existovala malá osada ešte začiatkom 13. storočia. Bola však vyplienená tatárskym vpádom. Približne o 40 rokov neskôr, v roku 1282 sa o túto pustú osadu uchádzal majster Filip de Turchus. V 14. storočí tu boli objavené ložiská zlata, ktorých písomné doloženie pochádza z roku 1358. Zlato sa tu ťažilo až do roku 1571. Okrem zlata prebiehala na území Poník aj ťažba medi a železnej rudy. Významným dôkazom stabilizácie územia je rozvoj cirkevnej správy. Už v roku 1300, resp. 1310 povolil ostrihomský arcibiskup Tomáš postaviť v obci (alebo presnejšie nad obcou) kaplnku sv. Jána Krstiteľa. Kaplnka sv. Jána sa stala základom a jadrom (sakristiou) ponického kostola. Rozvoj Poník dokumentuje aj písomná správa potvrdzujúca, že už v roku 1358 existovali na území mestečka dva mlyny. Napriek prvotným výsadám a pomerne úspešnému rozvoju sa obyvatelia Poník nevyhli občasným sporom s vtedajšími mocnými. Ako obranu používali potvrdzovanie svojich práv, či už pri županoch miestnej stolice, vtedajším palatínom, alebo dokonca samotným kráľom. V roku 1400 následkom dvojitého panstva (poddanský zväzok s Ľupčianskym panstvom a

povinnosti, roboty a dane kráľovských poddaných) žiadali Poničania zvolenského župana Dávida, syna Martina de Albeus o odpustenie týchto povinností. Župan uznal sťažnosti a v snahe napomáhať rozvoju obce 9. apríla 1400 vydal listinu, v ktorej oslobodil Poničanov od povinností a udelil im aj určité práva. Významné potvrdenie práv nastalo v roku 1404, kedy sa ponický richtár Matej a mäsiar Peter vybrali za kráľom Žigmundom a žiadali potvrdenie práv z roku 1400. Tieto im boli potvrdené a navyše im bolo umožnené užívať výsady podľa vzoru práva mesta Krupiny. Následne pokračovala séria potvrdzovaní a rozširovaní pôvodných práv a výsad mestečka. Významným sa stal rok 1657, kedy sa Poničanov ujal sám uhorský palatín Wesselényi. Vydal nariadenie pre Zvolenskú stolicu, aby ochraňovala Poničanov pred všetkými narušovateľmi ich privilégií a práv. Za zvlášť významnú udalosť môžeme považovať nariadenie kráľa Karola III., na základe ktorého posielal 17. marca 1736 krupinská mestská rada mestečku Poniky odpis krupinských mestských práv. Z nich najdôležitejšie boli: slobodná voľba predstavenstva mestečka, súdna právomoc, právo meča a oslobodenie od kráľovského mýta v celom Uhorsku. O rok neskôr, 19. februára 1737 tieto práva potvrdzuje aj Zvolenská stolica. V roku 1848 stratili všetky dohody a privilégiá platnosť následkom zrušenia poddanstva.

Ponikám sa nevyhli ani pochmúrne roky tureckého nebezpečenstva, či vzbury a povstania uhorskej šľachty. Okolie mestečka začali Turci ohrozovať už v roku 1580. V roku 1605 vojská vzbúrenej uhorskej šľachty pod vedením Štefana Bočkaja vyplienili mestečko. Ďalšiu pohromu zažili Poniky v roku 1663, kedy došlo k rozsiahlejšiemu tureckému nájazdu, pri ktorom zhorel kostol a listiny v ňom. Koniec niekdajšej slávy Poník nastal v roku 1678, kedy bolo mestečko úplne vyplienené Turkami.

Začiatkom 20. storočia sa väčšia časť obyvateľstva Poník venovala poľnohospodárstvu, časť pracovala v železiarňach v Podbrezovej, prípadne vo Zvolene. Niekoľko rodín sa odhodlalo vysťahovať za prácou do USA., Kanady či Argentíny. Významnou udalosťou v obci sa stalo vyhlásenie Československej republiky, čo sa odohralo 8. decembra 1918 ľudovým zhromaždením. Poniky vstúpili do nového štátu ako veľká obec. Významné postavenie v obci mal notár, ale správu obce malo v rukách obecné zastupiteľstvo. V roku 1919 po vzniku Maďarskej republiky rád sa maďarské vojská na svojom postupe dostali až k Ponikám. Tu obsadili niekoľko okolitých obcí. Maďarské vojsko ustúpilo z okolia Poník až po bitke, ktorá sa uskutočnila medzi Oravcami a Ponikami na južných svahoch vrchu Drienok. Česko-slovenskému vojsku velil taliansky generál Piccione. V čase Veľkej hospodárskej krízy v rokoch 1929 – 1934 sa sociálna situácia obyvateľstva prudko zhoršila. Väčšina obyvateľov žila na hranici životného minima. Zo vtedajších štatistík vyplýva, že viac ako 10% ekonomicky aktívneho obyvateľstva bolo bez práce.

Zostrená politická situácia v roku 1936 a následné prípravy na II. svetovú vojnu sa odrazili aj v Ponikách. Začali sa vytvárať jednotlivé oddiely civilnej obrany a pre potreby vojny sa začala vytvárať evidencia majetku. Dramatické zmeny nastali až v roku 1939. Bolo zrušené obecné zastupiteľstvo, ako nežiaduci politický orgán, ktoré nahradil vládny komisár.

Počas druhej svetovej vojny sa obyvatelia Poník aktívne zapojili do bojov. Mnohí z nich viedli partizánsky boj iní pomáhali okolitým partizánskym oddielom. Počas SNP bola v Ponikách zriadená povstalecká nemocnica a boli vybudované obranné zákopy. 23. 3. 1945 boli Poniky oslobodené vojskami rumunskej armády.

Po oslobodení sa život v obci začal pomaly normalizovať, roľníci založili v r. 1947 strojové družstvo. Roku 1955 bolo založené Jednotné roľnícke družstvo. Dosahovalo pozoruhodné hospodárske výsledky. Roku 1962 mu bol za dobré výsledky udelený titul Jednotné roľnícke družstvo 20.výročia SNP. A roku 1966 titul JRD Česko-slovensko-sovietskeho priateľstva. V roku 2000 prešlo JRD, ktoré bolo dovtedy najväčším zamestnávateľom procesom likvidácie a jeho majetok bol sprivatizovaný.

Sedemdesiate roky poznamenal odliv obyvateľstva do miest, čo bol prípad aj v Ponikách.

Po novembri 1989 vznikli v Ponikách nové podnikateľské subjekty. Ale na druhej strane došlo aj k nárastu nezamestnanosti. Tak isto aj množstvo vtedajších zamestnávateľov prepúšťalo. Postupom času sa začala situácia v obci zlepšovať. Nastal progresívny vývoj obyvateľstva v dôsledku trendu sťahovania sa z miest do satelitných obcí. Jednou z hlavných príčin boli komparatívne ekonomické výhody oproti bývaniu priamo v meste no zároveň aj záujem o bývanie na vidieku.

(zdroj: wikipedia, Poniky 700 ročné, Ján Zemko, vydavateľstvo Osveta, 1982)

Významné udalosti v histórii obce Poniky

Dátum	Udalosť
začiatok 13. stor.	pravdepodobný vznik pôvodnej osady zničenej tatárskym vpádom
1282	prvá písomná zmienka o území
27. júl 1284	darovacia listina kráľa Ladislava IV. Filipovi de Turchus
1284	Filip de Turchus daroval časť územia bratovi Saulovi (dnešná Šáľková)
1310	ostrihomský biskup Tomáš vydal povolenie postaviť kostol
1358	písomne doložená existencia dvoch mlynov a nálezísk zlata
9. apríl 1400	zvolenský župan Dávid udelil práva a slobody podľa vzoru slobodných miest
8. november 1404	kráľ Žigmund potvrdil predošlé práva a rozšíril ich o „Krupinské právo“
1424	prvá písomná zmienka o Ponickéj Lehôtke
20. júl 1425	kláštor sv.Márie v Turci vydal hodnoverný odpis listín z rokov 1400 – 1404
8. jún 1464	kráľ Matej vydal potvrdenie výsad z rokov 1400 – 1404
11. marec 1478	kláštor sv.Márie v Turci vydal hodnoverný odpis listiny z 8. júna 1464
1492	farár Vavrinec získava od pápeža odpustkovú listinu
15. marca 1525	kráľ Ľudovít potvrdil predchádzajúce privilégia
1547	pravdepodobný vznik školy na Ponikách
10. marec 1557	ostrihomska kapitola vydala hodnoverný odpis listín z r.1282
4. júl 1557	kráľ Ferdinand potvrdil hranice chotára medzi Ponikami a Hrochoťou
1578	Poniky platili daň Turkom
11. máj 1583	kráľ Rudolf II. vydal potvrdenie predošlých výsad
10. jún 1598	kráľ Matej II. vydal potvrdenie predošlých výsad
1605	vojská Štefana Bocskaya vyplienili Poniky
20. august 1655	kráľ Ferdinand III. vydal potvrdenie predošlých výsad
4. október 1651	vydané svedectvo o vykonávaní práva meča na Ponikách

1663	vyplienenie mestečka Turkami, zhorel kostol i listiny v ňom
6. január 1678	vyplienenie Poník Turkami, odvečenie 300 ľudí do zajatia
1686	po viedenskom mieri opustili Turci územie
1718	prvá písomná zmienka o Ponickéj Hute
17. marec 1736	Zvolenská stolica vydala pre Poniky odpis výsad mesta Krupiny z r. 1242
19. február 1737	Zvolenská stolica potvrdzuje právo voľby richtára a právo meča
1750	Vznik pivovaru (zanikol v roku 1848)
1780	vznik vysokej pece na Ponickéj Hute
10. marec 1794	kráľ František II. potvrdil predchádzajúce privilégia
1855	vznik parnej pily na Ponickéj Hute
1886	splynutie Ponickéj Lehôtky s Ponikami
1895	zriadenie prírodnej rezervácie Ponická dúbrava

Zdroj: wikipedia, obec

1.1.3 Kultúra a tradície, kultúrne pamiatky, podujatia

Kultúra a tradície, kultúrne podujatia

Poniky sú rázovitá podpolianska obec s bohatým kultúrnym dedičstvom, ktoré aj v súčasnosti preukazuje svoju životaschopnosť v hudobno - tanečných aj remeselných prejavoch a aktivitách.

Neodmysliteľnou súčasťou kultúrneho bohatstva sú ľudové piesne. Poniky sa vyznačujú bohatým repertoárom ľudových piesní. Hudobný skladateľ Béla Bartók (1881-1945) roku 1914 zapísal vyše 500 ľudových piesní od ponickej speváčky Zuzany Spišiakovej. Za najstarší ľudový nástroj sa pokladá fujara a pastierska píšťalka (šesťdierková píšťala). Povrch fujary je zdobený bohatým gravírovaním a vypaľovaným ornamentom. Tieto hudobné nástroje sa v oblasti Poník zachovali dodnes.

Pôvodné nárečie Poník je podobné s nárečovou skupinou oblasti Halíča a Novohradu. Ponický kroj patrí k tzv. detvianskemu typu ľudového odevu. Výroba domáceho textilu má na Ponikách dlhú tradíciu. Výšivka je tu typickým ľudovým prejavom, tak ako tanec či spev. Jej korene siahajú do ďalekej minulosti. Ponická ľudová výšivka prekonala všetky vplyvy období. Na Ponikách vyšívali väčšinou ženy, ale nezriedka sa našiel aj muž venujúci sa výšivkárske práci. Medzi najznámejšie výšivkárky patrila Anna Mráziková (Prošiačka). Najznámejším kožušníkom (pon. „kušnéř“) bol Ondrej Ondrejko.

Drevo patrilo medzi najčastejšie materiály s ktorými ľud pracoval. Používalo sa na stavbu domov, výrobu črpákov, koryt, hrabí, riadu či nábytku. Najznámejším rezbárom z Poník bol bača Ondrej Madoš. Vyrábala črpáky s maľovanými figúrkami a aj fujary na ktoré umiestňoval výjavy zo života pastiera ako aj pospolitého ľudu. V oblasti Poník sa okrem črpákov zhotovovali aj galety (nádoby na dojenie), zberačky syra, formy na výrobu oštiepkov a drobné kuchynské náradie. Keďže sa na Ponikách tkalo, vyrábali sa tu aj krosná.

Na dedinách si ľud uchováva aj v súčasnej dobe svoje tradičné zvyky a obyčaje. Ľudové zvyky môžeme rozdeliť na:

1. zvyky súvisiace s kalendárnym cyklom (Vianoce, Nový rok, Veľká noc...)
2. zvyky pri rodinných udalostiach (narodenie, svadba, pohreb....)

Množstvo zvykov sa na Ponikách zachovalo až dodnes. Prezentáciu ľudových tradícií dnes vykonáva miestna Folklórna skupina Poničan a Detský folklórny súbor Poničan. Okrem prezentácie ľudových tradícií prostredníctvom folklórnych súborov sa zachovali aj niektoré výročné zvyky. Medzi ne patria najmä tanečné zábavy na Turíce, Luciu, Štefana, ako aj pálenie janských vatier, Jánske spevy a veľa iného.

V obci sa každoročne koná viacero kultúrno-spoločenských udalostí, z ktorých najdôležitejšie sú súťažná prehliadka detského hudobného folklóru „Ponická fujarka“ (v roku 2016 už 34. ročník) a DFF „Zdola ponického mlyna“ (v roku 2016 už 20. ročník).

Zdroj: <http://www.poniky.sk>

Ten sa už od roku 1996 koná pravidelne začiatkom júna. Stáva sa každoročným a pravidelným stretnutím Poničanov, našich rodákov, rodinných príslušníkov, dlhoročných priateľov, spolužiakov a susedov.

19. ročník folklórneho festivalu bol výnimočný tým, že sa začal ekumenickými službami Božími v Evanjelickom kostole v Ponikách, ktoré boli symbolom spájania sa ľudí bez akýchkoľvek rozdielov. V roku 2015 uplynulo presne 40 rokov od filmového spracovania ponickej svadby a práve v spojitosti s týmto výročím znovu prebehol kompletný svadobný obrad, sprievod a následne kultúrny program na Horedoliní v ktorom hrala dôležitú úlohu práve ponická svadba.

Folklórna skupina Poničan pracuje pri Obecnom úrade v Ponikách - založená bola v roku 1947 Jánom Kapustíkom a s menšími prestávkami pracuje až dodnes. Folklórna skupina Poničan má asi 20 aktívnych členov. Udržiava autentický folklór z Poník, okolia a Podpoľania. Súbor spolupracuje s ľudovou hudbou Zacharovci z Poník, ale má aj svoju ľudovú hudbu. Každý člen folklórnej skupiny má svoj vlastný kroj, ktorý je vyšívaný krivou ihlou.

Detský folklórny súbor PONIČAN začal písať svoju novodobú históriu v roku 1994. Založený bol v r. 1958 učiteľom Jánom Rusnákom. Pracuje pod záštitou Obce Poniky a v spolupráci so Základnou školou s materskou školou Štefana Žáryho v Ponikách. Počas svojej existencie sa zúčastnil rôznych folklórnych festivalov doma a v Českej republike. Na súťažiach a prehliadkach získava mnoho uznání a ocenení. Súbor čerpá z autentického folklóru Poník a blízkeho okolia - združuje okolo 40 detí vo veku 4 až 12 rokov. Vlastná hudba, ktorá funguje pod vedením primášky Kataríny Ballekovej je neoddeliteľnou súčasťou súboru. Celý súbor pracuje pod taktovkou dvoch vedúcich, a to: Mgr. Martiny Ballekovej a Martiny Šávoltovej. Súbor má vo svojom repertoári zaradené sólové a skupinové spevy, hru na zvoncoch a drumbli. Samozrejmosťou sú aj tance ako napríklad: Javorová brána, Na tetku, Vláčik, Párový tanec Anička dušička a dievčenský Vareškový tanec.

Okrem folklórnych súborov účinkuje v obci tiež ochotnícky divadelný súbor Vladária. Príkladom pestrého kultúrno-spoločenského života v obci sú podujatia, konané v roku 2015:

Výstava fotografií Poniky okno do minulosti, Hutnícke fašange 2015, detský fašiangový sprievod, oslava 70. výročia oslobodenia obce, O Ponickú fujarku, Deň ovčiarstva - diskusné fórum, Deň detí v Ponikách, DFF Zdola ponického mlyna, tradičné posedenie seniorov nad 70 rokov, stretnutie s Mikulášom, Katarínska zábava, Vianočný koncert v Ev. kostole, Vianočný Punč starostu, Pastierske Vianoce, divadelné predstavenie ochotníckeho súboru.

Kultúrne pamiatky a pamätihodnosti, kultúrne objekty, obec ako predmet záujmu osobností

V obci sa nachádzajú kultúrne pamiatky, registrované v zozname PÚ SR:

Pomník (pomník padlým rumunským vojakom) - č. 2895

Kostol (Kostol r. k. sv. Františka z Assisi) - č. 70 z roku 1310, pôvodne gotický, prestavaný v 18. a 19. storočí, s gotickými nástennými maľbami, gotickým oltárom, krstiteľnica z r. 1526

Zdroj: www.poniky.sk autor Stano Kučák

Mlyn vodný (vodný mlyn) - č. 3420

a tiež objekty patriace do kategórie historických pamiatok:

Evanjelický kostol z roku 1784 s tolerančnou vežou z roku 1868

Zdroj: www.poniky.sk autor Milan Kosec

Tabuľa SNP na kultúrnom dome
Pamätná tabuľa na Základnej škole
Pomník židovským obetiam na Bôroví
Križ v Ponickéj Hute
Kaplnka v Ponickéj Hute
Rodný dom Štefana Žáryho

Objekty kultúrno-spoločenského významu:

Kultúrne domy - Poniky, Ponická Lehôtka, Ponická Huta
Obecná knižnica
Ponický dom kultúrneho dedičstva a Pamätná izba Štefana Žáryho

Obec Poniky navštívili a zviditeľnili v priebehu staršej aj novšej histórie mnohé osobnosti. Z prostredia štúrovcov navštívili obec a susedné obce v Podpoľaní viacerí dejatelia, najviac však Poniky preslávil Samo Chalupka svojou všeobecne známou básňou Turčín Poničan, na motívy ktorej zložil významný slovenský skladateľ Ján Cikker operu Beg Bajazid.

V nedávnej minulosti navštívili obec kozmonaut Volynov, hrdina II. svetovej vojny maršal Grečko, prezident Československej republiky Gustáv Husák a v roku 2000 britský korunný princ Charles.

Významným rodákom z Poník bol básnik, prozaik, esejista, prekladateľ a novinár Štefan Žáry.

1.1.4 Geografické a prírodné pomery obce

Poloha, rozloha, hranice

Poniky sú v rámci Slovenska situované takmer v jeho geometrickom strede. Kartografická poloha je 48 °43' severnej zemepisnej šírky a 19 °17' východnej zemepisnej šírky.

Obec Poniky a jej časti Ponická Lehôtka a Ponická Huta so svojim katastrálnym územím leží v južnej časti okresu Banská Bystrica a to 12 kilometrov juhovýchodne od krajského a okresného mesta Banská Bystrica. Obec leží v severnom výbežku Zvolenskej kotliny, v ktorej Zvolenská pahorkatina smerom na sever stúpa a cez Poniky Ponickou vrchovinou a Povrazníckou brázdou plynule prechádza do Bystrickej vrchoviny. Malou časťou chotár zasahuje aj do celku CHKO Poľana

Poniky sa tiahnu údolím popri potoku Vladárka. Ponický chotár má rozlohu vyše 59 km². Je značne pretiahnutý v smere východ západ. Na severe hraničí s chotárom Slovenskej Lupče a Ľubietovej, na západe s chotármi Šalkovej, Môlče a Oraviec, na juhu s chotármi Dúbravice a Hrochote a na východe s chotárom Povrazník a Strelníky.

Časť Ponického chotára, kde leží samotná obec je položená v nadmorskej výške 500 – 600 m. Je obklopená Bystrickou vrchovinou z troch strán. Najvyššiu výšku tu dosahuje na východe Farská hora (846 m.n.m.) a smerom cez Ponickú Hutu je to súvislý horský masív Bukoviny, ktorý dosahuje výšku takmer 1300 m.n.m a je súčasťou orografického celku Poľany. Podhorie vrchu Bukovina (1294 m.n.m) tvorí z veľkej časti chotár Poník. Na sever od obce je položený kopec Stráž (700 m.n.m) a od západu je vrchovina nižšia, je tu však rozčlenená väčším počtom potokov na samostatné časti ako je Drienok (677 m.n.m.) alebo Rušenovo (566 m.n.m).

Geologické a geomorfologické pomery

Geologický podklad je veľmi premenlivý čo spôsobuje stret dvoch kotlinových výškových stupňov (Zvolenská kotlina a Bystrická vrchovina), masívu Slovenského Rudohoria a Poľany. Podložie nižšie položených častí tvoria do veľkej miery druhohory krížňanského a chočského príkrovu. Vlastný reliéf Bystrickej vrchoviny sa viaže na pruh druhohorných vápencov a dolomitov a na hrásť druhohorných a prvohorných hornín, ktoré sleduje po ľavej strane doliny Zolnej. V okolí Poník sú na vápencoch niektoré krasové javy, zväčša závrty a slepé doliny. V okolí obce sa vyskytuje niekoľko rudných ložísk s rozličným mineralogickým zložením. Intenzívne sa tu v dávnejšej minulosti ťažila najmä železná ruda v okolí Ponickéj Huty a olovo a meď v lokalite Predbane pri Ponikách. V chotári obce Poniky sa nachádzajú aj morfológicky menej výrazné náplavové kužele, ktoré vznikli v štvrtohorách.

V oblasti Poník sa striedajú hnedé lesné pôdy s illimerizovanými oglejenými pôdami. Po stranách Veľkej a Malej Zolnej sa nachádza pás nívnych pôd. Úrodnosť pôdy je malá, pretože pôdy patria medzi ťažké, pre vodu a vzduch málo priepustné. Ľahko sa zamokrujú a po vyschnutí veľmi stvrdnú. Majú vysoký obsah hlíny a ílu a často sa označujú ako studené.

Podnebie a vodstvo

Obec Poniky a jej časti Ponická Lehôtka a Ponická huta ležia v mierne teplej, vlhkej až veľmi vlhkej oblasti. Počasie sa tu vyznačuje značnou priestorovou i časovou premenlivosťou. Januárové priemerné teploty sa pohybujú v rozmedzí od -4 do -25°C, priemerné júlové teploty sú v rozmedzí 17 až 18,8°C. Priemerná ročná teplota je 7,9°C čo zaraďuje Poniky do mierne teplej oblasti. Priemerné ročné zrážky dosahujú 670 až 850

mm. Snehová pokrývka sa tu drží priemerne 60 až 80 dní. Merania sú určené podľa meteorologickej stanice v Sliači.

V oblasti Poník je veľa vodných prameňov, hoci sú málo výdatné. Za zmienku stojí hlavne výdatnejší prameň Oravské žriedlo, ktoré sa nachádza juhozápadne od obce. Obsahuje železo a jeho teplota je 10 °C.

V chotári Poník tvoria riečnu sieť dve dôležité potoky Vladárka a Zolná. Zolnú tvoria dva zdroje a to Malá a Veľká Zolná, ktoré sa zlievajú v Ponickej Hute. Obidva prameny na západných svahoch Bukoviny, v ktorej vytvorili pozdĺžne doliny. Veľká Zolná priberá viacero prítokov a je bohatšia na vodu. Má charakter horského potoka. Malá Zolná nie je taká vodnatá. Do Zolnej sa vlieva hrochotská Hučava a spolu sa potom vlievajú do Slatiny a neskôr do Môťovej. Cez obec Poniky preteká potok Vladárka, ktorý pramení pod vrchom Stráž. Do nej sa v strede dediny vlieva malý potôčik z časti volanej Kráľova voda a ku koncu dediny sa do ich sútoku vlieva malý potok z časti Horedolinia.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinnú pokrývku územia tvoria zväčša lesné plochy, lúky a pasienky. Pôvodnú lesnú pokrývku tvorili najmä bukovo-jedľové lesy. Následkom extenzívnej ťažby dreva pre banskú a hutnícku výrobu ako aj kľčovaním lesov došlo k ústupu lesných spoločenstiev z nižšie položených polôh do vyšších horských oblastí. Dlhoročným prirodzeným vývojom sa udomácnili také dreviny, ktorým prírodné podmienky najlepšie vyhovovali. Z listnatých stromov to boli najmä buk, javor, jaseň, brest, miestami breza, osika, jelša a jarabina. V najnižších častiach územia to bol najmä hrab a buk. V súčasnosti je najviac rozšírený buk. Z ihličnatých drevín bola najviac rozšírená jedľa, menej smrek a borovica. V súčasnosti prevláda smrek, borovica a jedľa. Z pôvodného súvislého dubového lesa v nižších polohách zostali už iba zvyšky prestarnutých jedincov. Veľmi významným je rozšírenie duba zimného v extrémnom teréne, ktorý nájdeme v NPR Ponická dúbrava. Nemenej vzácnymi sú aj podhorské lúčne lesy zastúpené jelšou lepkavou, jelšou sivou, vrbou krehkou s výskytom chránených, ohrozených a zriedkavých druhov rastlín. Svoje zastúpenie tu majú aj pralesovité bukové a jedľovo-bukové lesy najvyšších polôh. Vzácné sa vyskytuje aj tis obyčajný. Lúky a pasienky dnes zaberajú väčšiu časť územia Poník ako lesný porast. Okrem rôznych druhov tráv na nich rastie i krovinatý porast. Početne zastúpená je lieska a borievka. Na suchších, skalnatých a vápenatých stráňach prevláda drienka, šípka a trnka. Z rastlinných druhov sú cennými suchomilné a teplomilné druhy trávnatých porastov lesostepného charakteru. Na vlhkých lúkach rastú viaceré druhy vstavačovitých rastlín. Z lesných plodín sú rozšírené najmä maliny, černice a jahody. Pozoruhodný je výskyt čučoriedok, ktoré tu rastú aj v nižších polohách a brusníc, ktoré si vyberajú vyššie, chladnejšie lesné plochy. Územie je známe aj ako významná hubárska oblasť.

Živočíšstvo je reprezentované takmer všetkými druhmi typickými pre zónu zmiešaných lesov.

Vyskytujú sa tu viaceré vzácné západokarpatské endemity (najmä bezstavovce). Výnimkou nie sú ani vzácné druhy chrobákov, motýľov a rovnokrídlovcov (koník pestrý), vážok (hadovka leslá), obojživelníkov (salamandra škvrnitá, kunka žltobruchá, rosnička zelená), ako aj hadov (užovka stromová, vretenica obyčajná). Najväčší význam má vysoká zver (jeleň, srnec). Vyskytuje sa tu aj diviak, zriedkavejšie rys ostrovid, divá mačka a vlk obyčajný. Pomerne početne je zastúpená aj naša najväčšia šelma, medveď hnedý. Početná je aj drobná zver, najmä líška, zajac, veverica, kuna, lasica, jazvec, hranostaj a hraboš. Okrem bežných druhov vtáctva sú pre túto oblasť typické najmä hlucháň, jastrab, krahulec a myšiak hôrny. Vzácnymi hniezdičmi sú bocian čierny či dokonca orol kriľavý. V Zolnej, ktorá má pomerne prudký spád, sa darí pstruhom potočným, pri brehoch nájdeme dokonca i dnes raky.

Výmera územia, využitie pôdy

	2011	2012	2013	2014
Celková výmera územia obce (v m²)	59 036 971	59 036 971	59 036 971	59 036 971
Poľnohospodárska pôda - spolu (v m²)	29 033 250	29 034 522	29 033 314	29 031 269
Poľnohospodárska pôda - orná pôda (v m²)	3 180 947	3 180 947	3 180 947	3 180 947
Poľnohospodárska pôda - záhrada (v m²)	433 925	433 488	431 576	431 476
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast (v m²)	25 418 378	25 420 087	25 420 791	25 418 846
Nepoľnohospodárska pôda – spolu (v m²)	30 003 721	30 002 449	30 003 657	30 005 702
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok (v m²)	28 350 655	28 350 655	28 350 655	28 350 655
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha (v m²)	367 615	367 615	367 337	367 337
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie (v m²)	943 623	941 351	942 727	943 322
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha (v m²)	341 828	342 828	342 938	344 388

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

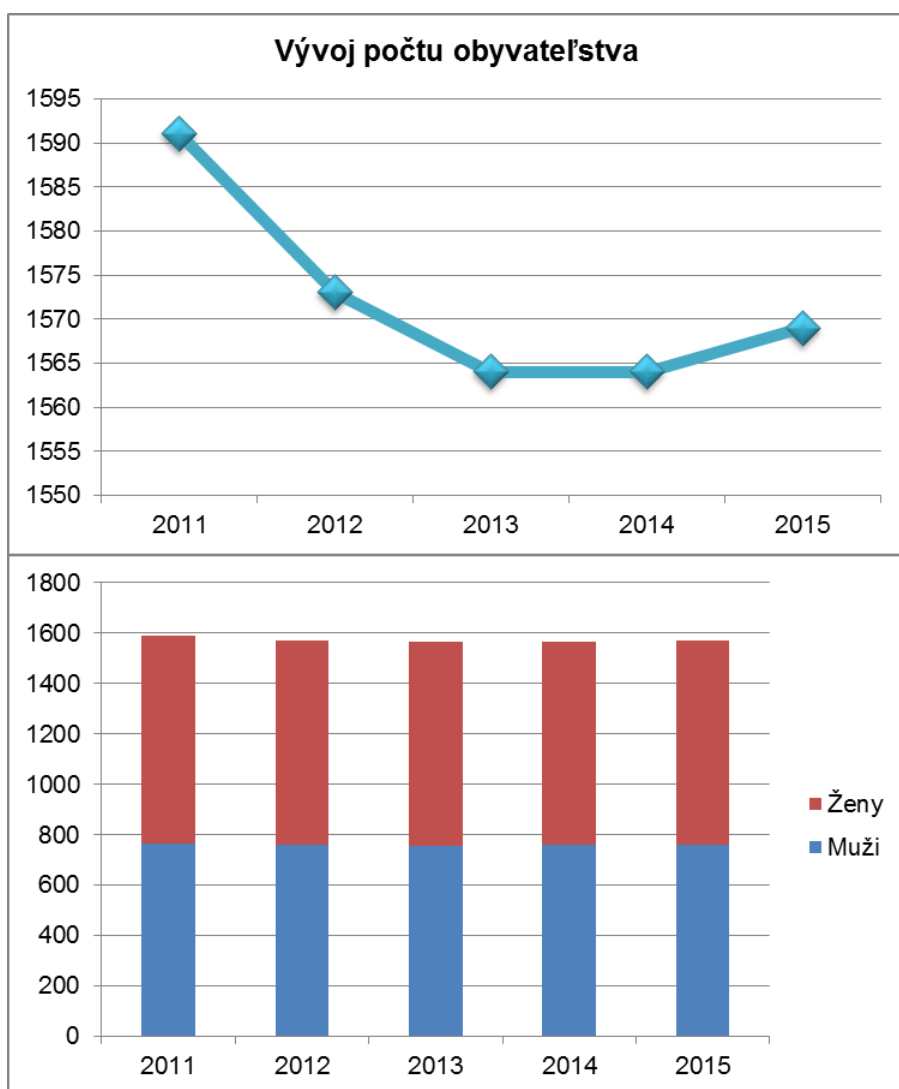
1.1.5 Demografia, zamestnanosť

Vývoj počtu obyvateľov podobne ako porovnateľných obciach regiónu dlhodobo stagnuje, čo je dôsledkom migrácie veľkej časti mladej, hlavne vzdelanejšej časti populácie za lepšími pracovnými príležitosťami do väčších miest a do zahraničia. Prevahu, hlavne v starších vekových skupinách má ženská populácia.

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva na konci obdobia (Osoba)

	2011	2012	2013	2014	2015
Spolu	1591	1573	1564	1564	1569
Muži	767	760	758	759	759
Ženy	824	813	806	805	810

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

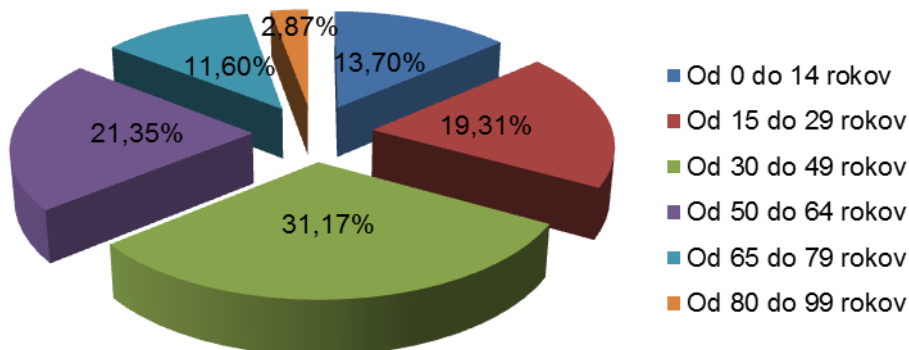
Vekové skupiny

	2011			2012			2013			2014			2015		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Spolu	1591	767	824	1573	760	813	1564	758	806	1564	759	805	1569	759	810
Od 0 do 14 rokov	231	112	119	222	110	112	217	114	103	225	119	106	215	112	103
Od 15 do 29 rokov	341	166	175	326	157	169	320	151	169	302	142	160	303	144	159
Od 30 do 49 rokov	482	254	228	484	255	229	487	259	228	487	261	226	489	258	231
Od 50 do 64 rokov	321	151	170	319	149	170	314	149	165	326	157	169	335	160	175
Od 65 do 79 rokov	168	70	98	173	73	100	175	69	106	177	65	112	182	71	111
Od 80 do 99 rokov	48	14	34	49	16	33	51	16	35	47	15	32	45	14	31

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2015

Hustota obyvateľstva

	2011	2012	2013	2014	2015
Hustota obyvateľstva (Osoba na kilometer štvorcový)	26,98	26,8	26,57	26,49	26,53
Rozloha (Štvorcový meter)	59036971	59036971	59036971	59036971	59036971
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.) (Osoba)	1593	1582	1568,5	1564	1566,5

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Ďalšie demografické údaje, zdrojom ktorých je Štatistický úrad Slovenskej republiky, zobrazujú štruktúru obyvateľstva, domácností a ostatných štatisticky sledovaných ukazovateľov stavu a pohybu obyvateľov obce.

Trvalo bývajúce obyvateľstvo

	2011			2012			2013			2014			2015		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva na začiatku obdobia (Osoba)	1595	765	830	1591	767	824	1573	760	813	1564	758	806	1564	759	805
Stredný (priemerný) stav trvale bývajúceho obyvateľstva (Osoba)	1588	762	826	1577	760	817	1559	755	804	1558	754	804	1561	755	806
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva na konci obdobia (Osoba)	1591	767	824	1573	760	813	1564	758	806	1564	759	805	1569	759	810

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva

	2011	2012	2013	2014	2015
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 1.1. (Osoba)	1595	1591	1573	1564	1564
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.) (Osoba)	1593	1582	1568,5	1564	1566,5
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12. (Osoba)	1591	1573	1564	1564	1569
Narodení (Osoba)	15	9	10	8	10
Hrubá miera živorodenosti (Promile)	9,42	5,69	6,38	5,12	6,38
Potraty (Počet v jednotkách)	2	2	1	5	2
Hrubá miera potratovosti (Promile)	1,26	1,26	0,64	3,2	1,28
Index potratovosti (Percento)	13,33	22,22	10	62,5	20
Ukončené tehotenstvá (Počet v jednotkách)	17	11	11	13	12
Hrubá miera ukončených tehotenstiev (Promile)	10,67	6,95	7,01	8,31	7,66
Zomretí (Osoba)	28	12	22	22	16
Hrubá miera úmrtnosti (Promile)	17,58	7,59	14,03	14,07	10,21
Sobáše (Počet v jednotkách)	6	9	8	6	14
Hrubá miera sobášnosti (Promile)	3,77	5,69	5,1	3,84	8,94
Rozvody (Počet v jednotkách)	5	4	2	1	3
Hrubá miera rozvodovosti (Promile)	3,14	2,53	1,28	0,64	1,92
Index rozvodovosti (Percento)	83,33	44,44	25	16,67	21,43
Prirodzený prírastok obyvateľstva (Osoba)	-13	-3	-12	-14	-6
Hrubá miera prirodzeného prírastku obyvateľstva (Promile)	-8,16	-1,9	-7,65	-8,95	-3,83
Prist'ahovaní na trvalý pobyt (Osoba)	30	22	25	36	34
Vyst'ahovaní z trvalého pobytu (Osoba)	21	37	22	22	23
Migračné saldo (Osoba)	9	-15	3	14	11
Hrubá miera migračného salda (Promile)	5,65	-9,48	1,91	8,95	7,02
Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)	-4	-18	-9	0	5
Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva (Promile)	-2,51	-11,38	-5,74	0	3,19
Živonarodení (Osoba)	15	9	10	8	10

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Prírastok obyvateľov podľa pohlavia

	2011			2012			2013			2014			2015		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Živonarodení (Osoba)	15	10	5	9	5	4	10	5	5	8	6	2	10	4	6
Zomretí (Osoba)	28	13	15	12	5	7	22	16	6	22	13	9	16	7	9
Prirodzený prírastok obyvateľstva (Osoba)	-13	-3	-10	-3	0	-3	-12	-11	-1	-14	-7	-7	-6	-3	-3
Migračné saldo (Osoba)	9	5	4	-15	-7	-8	3	9	-6	14	8	6	11	3	8
Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)	-4	2	-6	-18	-7	-11	-9	-2	-7	0	1	-1	5	0	5

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Prist'ahovaní a vyst'ahovaní

	2011			2012			2013			2014			2015		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Prist'ahovaní na trvalý pobyt (Osoba)															
Miesto bydliska zmenené v rámci SR	30	15	15	22	9	13	22	15	7	36	17	19	34	15	19
Miesto bydliska zmenené zo/do zahraničia	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0
Vyst'ahovaní z trvalého pobytu (Osoba)															
Miesto bydliska zmenené v rámci SR	21	10	11	37	16	0	22	9	13	22	9	13	22	11	11
Miesto bydliska zmenené zo/do zahraničia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Typ súkromnej domácnosti

	2011
Spolu	546
Nerodinné domácnosti	156
Domácnosti jednotlivcov	135
Viacčlenné domácnosti	21
Domácnosti, ktoré tvorí jedna rodina	269
Domácnosti pozostávajúce z manželských párov	210
Manželské páry bez detí, ktoré by bývali v domácnosti	69
Manželské páry s aspoň jedným dieťaťom mladším ako 25 rokov, ktoré v domácnosti býva	119
Manželské páry s najmladším dieťaťom, ktoré v domácnosti býva, vo veku 25 rokov a viac	22
Domácnosti párov žijúcich v konsenzuálnom zväzku	25
Páry žijúce v konsenzuálnom zväzku bez detí, ktoré by bývali v domácnosti	10
Páry žijúce v konsenzuálnom zväzku s aspoň jedným dieťaťom mladším ako 25 rokov, ktoré býva v domácnosti	14
Páry žijúce v konsenzuálnom zväzku s najmladším dieťaťom, ktoré v domácnosti býva, vo veku 25 rokov a viac	1
Domácnosti osamelých otcov	6
Domácnosti osamelých otcov s aspoň jedným dieťaťom mladším ako 25 rokov, ktoré v domácnosti býva	4
Domácnosti osamelých otcov s najmladším dieťaťom, ktoré v domácnosti býva, vo veku 25 rokov a viac	2
Domácnosti osamelých matiek	28

Domácnosti osamelých matiek s aspoň jedným dieťaťom mladším ako 25 rokov, ktoré v domácnosti býva	18
Domácnosti osamelých matiek s najmladším dieťaťom, ktoré v domácnosti býva, vo veku 25 rokov a viac	10
Domácnosti pozostávajúce z dvoch a viac rodín	121

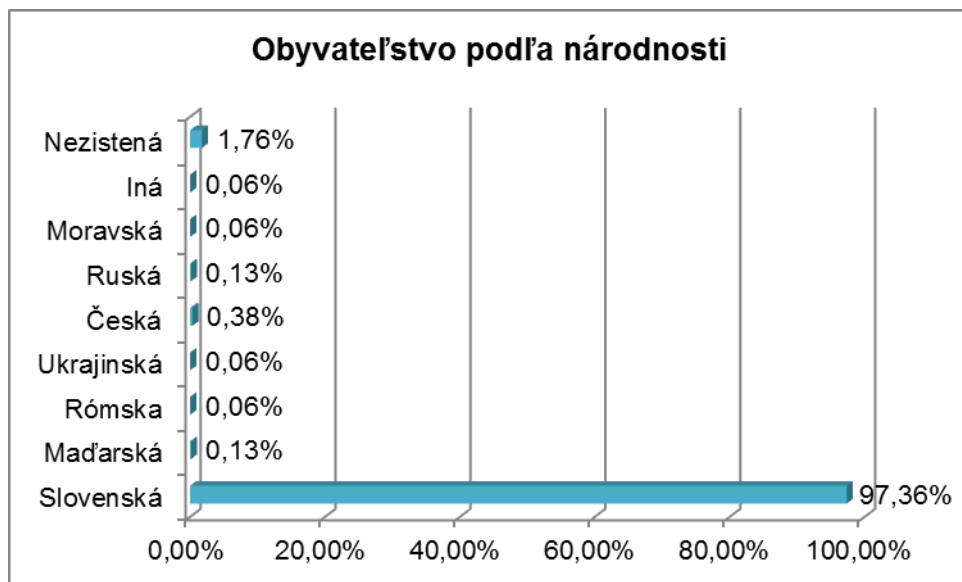
Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Národnostná štruktúra obyvateľstva je do veľkej miery už tradične homogénna s dominanciou slovenskej národnosti.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	740	808	1 548
Maďarská	2	0	2
Rómska	1	0	1
Ukrajinská	1	0	1
Česká	4	2	6
Ruská	0	2	2
Moravská	1	0	1
Iná	0	1	1
Nezistená	15	13	28
Spolu	764	826	1 590

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

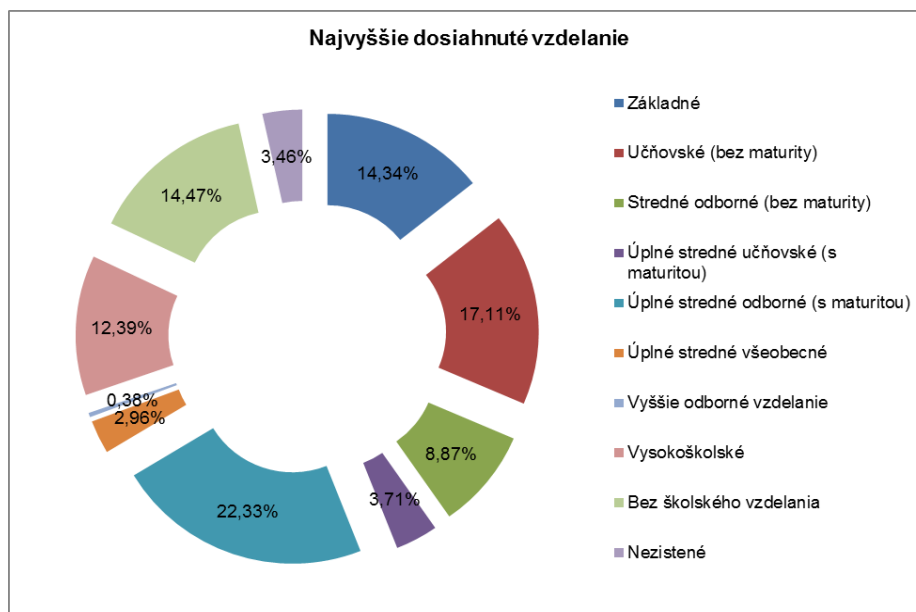
Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce je najsilnejšou skupinou obyvateľstvo so stredným vzdelaním s maturitou – 29%. 12,4% občanov má vysokoškolské vzdelanie prevažne humanitného zamerania.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Základné		86	142	228
Učňovské (bez maturity)		148	124	272
Stredné odborné (bez maturity)		82	59	141
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		42	17	59
Úplné stredné odborné (s maturitou)		167	188	355
Úplné stredné všeobecné		15	32	47
Vyššie odborné vzdelanie		3	3	6
Vysokoškolské bakalárske		16	28	44
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		61	82	143
Vysokoškolské doktorandské		4	6	10
Vysokoškolské spolu		81	116	197
Študijný odbor	prírodné vedy	3	9	12
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	21	2	23
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	8	8	16
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	11	7	18
	zdravotníctvo	2	7	9
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	20	38	58
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	12	41	53
	vedy a náuky o kultúre a umení	3	2	5
	nezistený	1	2	3
Bez školského vzdelania		110	120	230
Nezistené		30	25	55
Úhrn		764	826	1 590

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

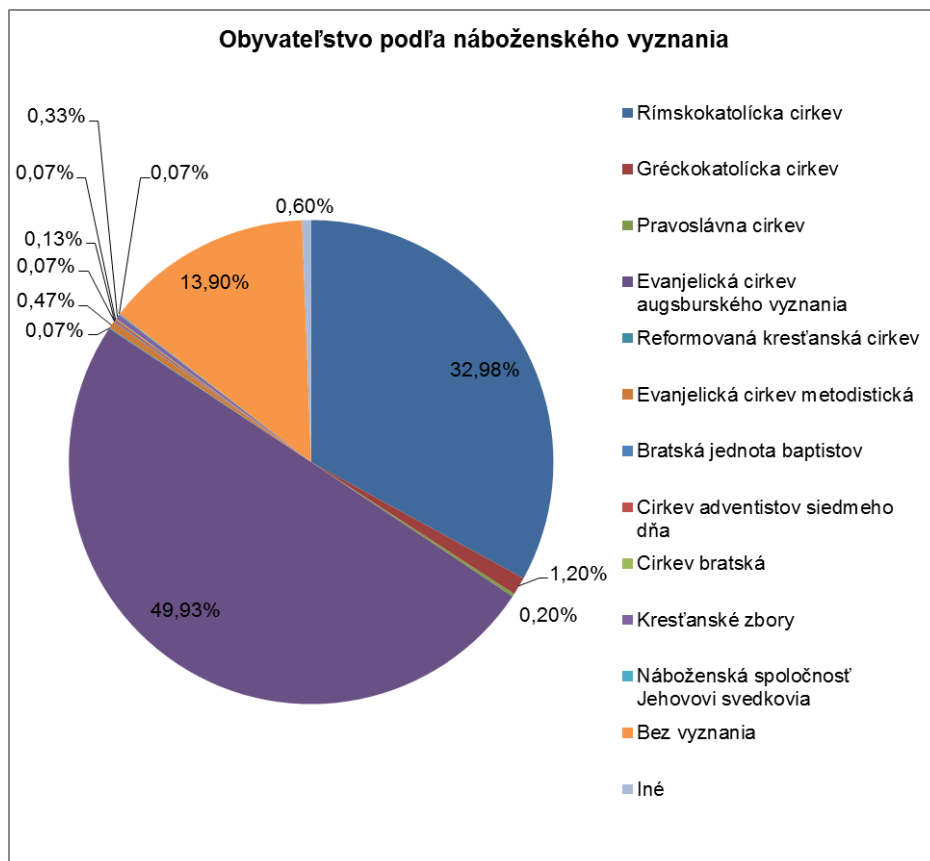

V obci Poniky podobne ako vo väčšine obcí Mikroregiónu Severné Podpoľanie je väčšina obyvateľstva evanjelického a. v. vyznania, čo vyplýva z historického vplyvu reformácie koncom stredoveku. Ďalšia veľká skupina obyvateľov je katolíckeho vierovyznania. Ostatné cirkvi a náboženské spoločnosti majú v obci iba marginálne zastúpenie. Viac ako 18% obyvateľov sa pri sčítaní definovalo ako bez vyznania, resp. nepovažovalo za nutné sa k tejto otázke vyjadriť.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	229	267	496
Gréckokatolícka cirkev	7	11	18
Pravoslávna cirkev	1	2	3
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	349	402	751
Reformovaná kresťanská cirkev	0	1	1
Evanjelická cirkev metodistická	3	4	7
Bratská jednota baptistov	1	0	1
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0	2	2
Cirkev bratská	0	1	1
Kresťanské zbory	1	4	5
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	1	0	1
Bez vyznania	116	93	209
Iné	7	2	9
Nezistené	49	37	86
Spolu	764	826	1 590

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Zamestnanosť, nezamestnanosť

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie oproti predchádzajúcim rokom v roku 2015 poklesol.

Evidovaní uchádzači o zamestnanie

	2011	2012	2013	2014	2015
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	99	113	107	118	85
Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	47	55	48	55	38

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia

		Muži	Ženy	Spolu
Osoby ekonomicke aktívne	spolu	452	376	828
	%	54,6	45,4	100,0
	z toho			
	osoby na materskej dovolenke	0	12	12
	pracujúci dôchodcovia	9	10	19
	nezamestnaní	56	51	107
	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	0	1	1
Osoby na rodičovskej dovolenke		0	32	32
Nepracujúci dôchodcovia		113	203	316
Ostatní nezávislí		10	4	14
Osoby závislé	spolu	167	194	361
	v tom			
	deti do 16 rokov	119	127	246
	študenti stredných škôl	34	33	67
	študenti vysokých škôl	14	34	48
Ostatní závislí, nezistení		22	17	39
Úhrn obyvateľstva		764	826	1590

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Obyvateľstvo ekonomicke aktívne podľa postavenia v zamestnaní, veku a pohlavia

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní						Ekonomicky aktívni spolu
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	ostatní a nezistení	
			so zamestnancami	bez zamestnancov				
15 - 19	muži	3	0	1	0	0	3	7
	ženy	2	0	1	0	0	1	4
	spolu	5	0	2	0	0	4	11
20 - 24	muži	31	0	1	0	0	4	36
	ženy	18	0	2	0	0	11	31
	spolu	49	0	3	0	0	15	67
25 - 29	muži	37	0	7	0	0	9	53
	ženy	38	0	3	0	0	8	49
	spolu	75	0	10	0	0	17	102
30 - 34	muži	47	2	15	0	0	7	71
	ženy	28	0	5	0	0	8	41
	spolu	75	2	20	0	0	15	112
35 - 39	muži	44	2	9	0	0	9	64

	ženy	41	0	1	0	0	3	45
	spolu	85	2	10	0	0	12	109
40 - 44	muži	30	1	13	0	0	7	51
	ženy	36	0	4	0	0	8	48
	spolu	66	1	17	0	0	15	99
45 - 49	muži	39	4	8	0	0	8	59
	ženy	48	3	3	0	1	4	59
	spolu	87	7	11	0	1	12	118
50 - 54	muži	27	2	10	0	0	6	45
55 - 59	muži	36	0	6	0	0	10	52
	ženy	26	0	1	0	0	6	33
	spolu	62	0	7	0	0	16	85
60 - 64	muži	9	0	2	0	0	0	11
	ženy	2	0	3	1	0	1	7
	spolu	11	0	5	1	0	1	18
65+	muži	1	0	0	0	0	1	2
	ženy	2	0	0	0	0	0	2
	spolu	3	0	0	0	0	1	4
Nezistený	muži	0	0	0	0	0	1	1
	ženy	0	0	0	0	0	0	0
	spolu	0	0	0	0	0	1	1
Úhrn	muži	304	11	72	0	0	65	452
	ženy	288	3	27	1	1	56	376
	spolu	592	14	99	1	1	121	828
%		71,5	1,7	12,0	0,1	0,1	14,6	100,0
Z obyvateľstva v produktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych								
Muži		-	-	-	-	-	-	79,0
Ženy		-	-	-	-	-	-	65,6
Spolu		-	-	-	-	-	-	72,3
Z obyvateľstva v poproduktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych		-	-	-	-	-	-	1,8

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Ako vyplýva z nižšie uvedeného štatistického prehľadu, prevažná väčšina ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce (takmer 85%) za prácou dochádza. Z hľadiska oblasti ekonomickej činnosti najviac obyvateľov je zamestnaných vo verejnej správe a v odvetviach stavebníctva, drevovýroby a dopravy.

Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	20	14	34	23
Lesníctvo a ťažba dreva	28	7	35	31
Iná ťažba a dobývanie	1	0	1	1
Výroba potravín	1	4	5	2
Výroba nápojov	1	0	1	1
Výroba textilu	0	1	1	1
Výroba odevov	2	10	12	10
Výroba kože a kožených výrobkov	0	1	1	0
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	22	15	37	30
Výroba papiera a papierových výrobkov	0	2	2	0
Tlač a reprodukcia záznamových médií	9	6	15	15
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	0	1	1	0
Výroba chemikálií a chemických produktov	3	2	5	4
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	6	10	16	15
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	1	2	2
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	4	1	5	4
Výroba a spracovanie kovov	2	1	3	3
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	8	4	12	11
Výroba elektrických zariadení	1	0	1	1
Výroba strojov a zariadení i. n.	27	4	31	27
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	8	4	12	9
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	0	1	1	1
Výroba nábytku	4	0	4	4
Iná výroba	2	7	9	7
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	2	3	5	2
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1	0	1	0
Zber, úprava a dodávka vody	6	3	9	8
Čistenie a odvod odpadových vôd	1	1	2	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	7	0	7	6
Výstavba budov	32	3	35	32
Inžinierske stavby	9	1	10	9
Špecializované stavebné práce	25	7	32	27
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	10	3	13	12
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	11	9	20	18
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	21	38	59	44
Pozemná doprava a doprava potrubím	24	7	31	27
Skladové a pomocné činnosti v doprave	2	1	3	3
Poštové služby a služby kuriérov	3	8	11	8
Ubytovanie	1	5	6	4
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	5	6	11	7
Nakladateľské činnosti	1	0	1	1
Činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie	0	1	1	1

Telekomunikácie	0	2	2	2
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	3	0	3	3
Informačné služby	2	1	3	3
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	2	9	11	11
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	1	4	5	4
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	2	3	5	5
Činnosti v oblasti nehnuteľností	3	1	4	4
Právne a účtovnícke činnosti	1	5	6	5
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	0	1	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	5	4	9	6
Vedecký výskum a vývoj	3	1	4	4
Reklama a prieskum trhu	5	1	6	6
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	0	3	3	2
Veterinárne činnosti	0	1	1	1
Prenájom a lízing	0	1	1	1
Bezpečnostné a pátracie služby	4	1	5	5
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	2	2	4	3
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	32	44	76	70
Vzdelávanie	22	44	66	57
Zdravotníctvo	5	26	31	27
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	3	4	4
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	2	1	3	3
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	0	1	1	1
Činnosti členských organizácií	9	2	11	10
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	2	0	2	2
Ostatné osobné služby	3	7	10	8
Zamestnávateľ v zahraničí	0	1	1	0
Nezistené	32	15	47	32
Spolu	452	376	828	692

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

1.1.6 Technická infraštruktúra

Elektrická energia – Územie obce Poniky je zásobované elektrickou energiou VN 22 kV distribučným vzdušným vedením č. 317 z Rz 110 kV/22 kV Biotika Slovenská Ľupča. Z tohto vedenia sú vyvedené vzdušné VN 22 kV zásobovacie odbočky a prípojky do obce, ktoré napájajú elektrickou energiou vonkajšie stožiarové a murované trafostanice s prevodom 22 kv/0,4 kV.

Verejné osvetlenie – V celej obci Poniky, ako aj v jej častiach Ponická Lehôtka a Ponická Huta v decembri 2015 bola ukončená rekonštrukcia verejného osvetlenia. Projekt bol spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Boli použité svietidlá s progresívnou LED technológiou. Bolo vymenených 188 ks jestvujúcich svietidiel a doplnených 117 ks svietidiel na nových bodoch. Spolu je v zrekonštruovanej sústave zapojených 305 ks nových svietidiel.

Plyn – obec nie je plynofikovaná.

Teplo - v prevažnej väčšine domácností sa kúri pevným palivom (drevo, uhlie, koks), alebo elektrinou. Niektoré rodinné domy sú vykurované peletami. Obecný úrad, materská

škola, dom smútku, zdravotné stredisko, základná škola a kultúrny dom v Ponikách sú vykurované biomasou.

Voda – zásobovanie pitnou vodou je zabezpečené verejným vodovodom, ktorý je vybudovaný v celej obci Poniky.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd - v obci Poniky nie je vybudovaná kanalizácia ani lokálna čistička odpadových vôd. Niektoré rodinné domy majú individuálne ČOV s vyústením do vodného toku. Väčšina rodinných domov má vybudované žumpy (septiky).

Odpady - Obec má vypracovaný Program odpadového hospodárstva (POH) na roky 2015 – 2020. V obci sa separuje sklo, plasty a biologicky rozložiteľný odpad. Oddelene sa zhromažďujú odpady zo stavieb a demolácií a odpad zo záhrad, cintorína a zelene obce. Separované zložky komunálneho odpadu ako plasty – PET fľaše, sklo, ukladajú obyvatelia obce podľa druhu do vriec alebo do zberných nádob. Zvoz sa uskutočňuje raz mesačne. Nádobu na komunálny odpad je potrebné vyložiť, tak aby boli dostupné pre zberové vozidlo. Pravidelný zber komunálneho a separovaného odpadu zabezpečuje firma Marius Pedersen, v dvojtýždenných intervaloch. Separovaný odpad je sústreďovaný do plastových vriec, ktoré dostáva pravidelne každá domácnosť, v deň vývozu je potrebné vyložiť plastové vrecia pred rodinný dom, tak aby neprekážali chodcom a zároveň boli dostupné osádke zberového vozidla. Zber nebezpečných odpadov – 20 01 33 autobatérie a olovených batérií z komunálneho odpadu zabezpečuje na základe zmluvy so spoločnosťou Marius Pedersen. Zberné miesta na biologicky rozložiteľný materiál: Biologicky rozložiteľný odpad občania kompostujú na vlastných pozemkoch alebo na obecnom kompostovisku. V súčasnej dobe je nepostačujúce. Vyradené elektrické a elektronické zariadenia v pravidelných intervaloch na základe zmluvy zberá firma Metal Servis Recycling. V deň vývozu je potrebné zariadenia doviezť pred OcÚ. Odpad 17 09 04 Zmiešané odpady zo stavieb a demolácií (drobný stavebný odpad) je možno umiestniť do lomu v KÚ obce, ktorý spravuje firma Bielostav a.s.

Zberný dvor vybudovaný nie je.

Miestny rozhlas – v obci je vybudovaný obecný rozhlas. Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Reprodukory sú upevnené na stĺpoch, ktoré sú umiestnené pozdĺž miestnych komunikácií. Nie na všetkých miestach je funkčný a v súčasnej dobe jeho pokrytie na celom území obce je nepostačujúce. Je potrebná jeho kompletná rekonštrukcia.

Internet – je zabezpečený prostredníctvom mobilných operátorov. V obci internet poskytujú a prevádzkujú aj ďalšie 2 spoločnosti. Obec Poniky je na zozname bielych miest podľa NASES a v najbližšej dobe by sa mal internet zabezpečiť cez optické káble.

Telefónna sieť a mobilní operátori – pevné a mobilné telefónne linky zabezpečuje Slovak Telekom a.s. Ďalší mobilní operátori poskytujúci svoje služby sú Orange a O2.

Kamerový systém – v obci Poniky sú 3 kamery, ktoré monitorujú Námestie Štefana Žáryho, obecný úrad a detské ihrisko. V ostatných častiach obce kamery nie sú.

Cestná doprava – spojenie obce s Banskou Bystricou je možné dvoma cestami. Prvou je cesta III/ 066035 (CK2420) cez Šalkovú, kde sa napája na I/66. Cesta je v zlom, miestami až havarijnom stave. Druhá možnosť je cez Dúbravicu, Čačín, Čerín, Dolnú a Hornú Mičinú do Banskej Bystrice (z cesty II/591). Tento variant je dlhší o 9 kilometrov. Chodníky sú vybudované len v časti obce, v chýbajúcich oblastiach nie sú vybudované.

1.1.7 Občianska a sociálna infraštruktúra

Činnosť a hospodárenie obce riadi a stanovené úkony, úlohy a kompetencie vykonáva v zmysle platných zákonov SR, predovšetkým Zákona o obecnom zriadení č.369/1990 Zb. samospráva – starosta obce a obecné zastupiteľstvo

Predprimárne a základné vzdelanie zabezpečuje Základná škola s materskou školou Štefana Žáryho v zriaďovateľskej pôsobnosti obce. Materská škola má dve triedy s celodennou starostlivosťou, kapacita je 51 detí.

Základnú školu navštevuje okolo 120 žiakov 1. a 2.stupňa. O dobrej úrovni dvojvavilónovej základnej školy informuje materiálno-technická špecifikácia školy:

Pavilón A - 1.stupeň	Pavilón B - 2.stupeň
4 učebne ŠKD	5 učební
Odborné učebne: - multimediálna učebňa - jazyková učebňa - školská dielňa	Odborné učebne: - školská kuchynka - estetická učebňa - chemická učebňa
Všetky učebne sú v dobrom stave. 5 učební je vybavených interaktívnymi tabuľami s WIFI pripojením na internet. Odborné učebne umožňujú plniť učebné osnovy a vzdelávacie štandardy.	
Kabinety :1.stupňa, technickej výchovy	Kabinety : matematiky, biológie, geografie, jazykov, fyziky a chémie.
Vybavenie kabinetov je pravidelne dopĺňané a obnovované modernými pomôckami v rámci možností školy.	
- škola nemá telocvičňu	
Iné priestory súvisiace s výchovno-vzdelávacím procesom : - školská knižnica - spojovacia chodba – určená na vyučovanie TV - školské stravovanie (výdaj stravy) - multifunkčné ihrisko - asfaltové ihrisko - školský pozemok	

Rôznorodé sú možnosti trávenia voľného času detí, ktoré pracujú v záujmových krúžkoch: Cestujeme po svete, Detský folklórny súbor, Florbal, Kreatívne čítanie, Tvorivá dielňa, Turistický krúžok, Viac ako peniaze, Poškoláčik, Zahrajko, Cyklistický krúžok, Tradičné jedlá regiónu, Šachový krúžok.

Bežnú zdravotnú starostlivosť zabezpečuje zdravotné stredisko, kde všeobecný lekár ordinuje 2 krát do týždňa. Pediater ordinuje v poradni 1 krát mesačne. Zubár, ani lekárne v obci nie je. Odbornú a urgentnú starostlivosť zabezpečujú zariadenia v Banskej Bystrici.

Obec pociťuje chýbajúcu sociálnu starostlivosť pre seniorov a chronicky chorých občanov, ako je domov sociálnych služieb, alebo stredisko dennej starostlivosti, či opatrovateľskej služby.

Ochranu poriadku a boj proti trestnej činnosti zabezpečuje Obvodné oddelenie PZ Slovenská Ľupča.

Dôležitou oblasťou života občanov obce je bývanie:

Obdobie výstavby bytov

	2011
Spolu	635
pred r.1919	37
1919 - 1945	36
1946 - 1960	119
1961 - 1970	138
1971 - 1980	85
1981 - 1990	51
1991 - 2000	23
2001 - 2005	11
2006 a neskôr	4
Nezistené	131

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Veľkosť súkromnej domácnosti

	2011
Spolu	546
1 osoba	135
2 osoby	110
3 až 5 osôb	276
3 osoby	101
4 osoby	117
5 osôb	58
6 osôb a viac	25
6 až 10 osôb	25
6 osôb	14
7 osôb	6
8 osôb	4
9 osôb	0
10 osôb	1
11 osôb a viac	0

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Bývanie je funkciou, ktorú plní zástavba v intraviláne obce Poniky. Väčšina stavieb je zaradená do kategórie rodinný dom. V Ponikách a v miestnych častiach Ponická Huta a Ponická Lehôtka je bytová zástavba koncentrovaná v oblasti historického centra týchto sídiel, pričom sa (najmä v druhej polovici 20. storočia) rozširovala v dolinách.

Počet bytov	pred r. 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	2006 a neskôr	Nezistené
635	37	36	119	138	85	51	23	11	4	131

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

V súčasnosti nezaznamenáva obec výraznú výstavbu nových rodinných domov, čo zodpovedá aj demografickému vývoju obce, obec však hodlá zvýšiť najmä motiváciu mladých rodín na trvalé bývanie v obci zabezpečením výstavby nájomných bytov v časovom horizonte tohto dokumentu.

Evidujeme tiež zvýšený záujem o rekonštrukcie pôvodných objektov na trvalé bývanie.

	Byty v bytových budovách spolu	Byty v budovách s jedným bytom	Byty v budovách s dvoma bytmi	Byty v budovách s tromi alebo viac bytmi	Byty v nebytových budovách	Nezistené
Poniky	635	437	148	50	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

	Počet obyvateľov v byte (Spolu)	3 až 5 osôb	6 osôb a viac	1 osoba	2 osoby
Poniky	513	273	29	106	105

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

	Forma vlastníctva bytu (Spolu)	Byty obývané vlastníkom	Družstevné byty	Byty v nájme	Iná forma vlastníctva bytu	Nezistené
Poniky	513	484	0	2	22	5

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

V obytnej jednotke je splachovací záchod	V obytnej jednotke nie je splachovací záchod	Nezistené
483	21	9
Centrálne kúrenie	Bez centrálneho kúrenia	Nezistené
344	147	22
V bytovej jednotke je vaňa alebo sprcha	V bytovej jednotke nie je vaňa alebo sprcha	Nezistené
494	7	12

Zdroj: Štatistický úrad SR Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Štruktúra ročnej spotreby energie (vykurovanie, teplá voda, el. spotrebiče) v MWh:

	Bytové domy	Rodinné domy	Administratívne budovy	Školy	Zdravotné stredisko	Obchody
Počet budov a kategórii	4	406	8	3	1	7
Ročná spotreba energie na vykurovanie budov	704,7	26334,4	268,2	530,5	149,2	56,9
R.s.e. Na prípravu teplej vody	136,4	2775,5	21,7	45,4	34,3	3,1
R.s.e. Na prevádzku	62	1234,6	21,7	27,3	13,7	5,6

Zdroj: Vlastný prieskum Priateľov Zeme-CEPA 2014, ŠÚ SR SOBD 2011, Slovenská inovačná a energetická agentúra 2014

Kultúrnu infraštruktúru v obci okrem kultúrnych pamiatok reprezentujú tri kultúrne domy, slúžiace na divadelné a folklórne predstavenia a spoločenské podujatia.

Potreby obce slúžia tiež pobočka Slovenskej pošty, predajne a drobné prevádzky služieb.

Pozornosť si zaslúži pomerne rozsiahla športová infraštruktúra, hlavne ihriská, ktoré však vyžadujú buď rekonštrukciu, alebo doplnenie nutného vybavenia. Sú to: futbalové ihrisko ŠK OPL, škvárové ihrisko, asfaltové ihrisko pri OÚ, asfaltové ihrisko v Ponickej Lehôtke, asfaltové ihrisko v Ponickej Hute, tenisový kurt v Ponickej Hute, multifunkčné ihrisko, asfaltové ihrisko, doskočisko a bežecká dráha pri ZŠ a detské ihriská.

V obci je obsahovo rôznorodá spolková a klubová činnosť a niekoľko občianskych združení. Zameranie týchto subjektov charakterizuje ich hlavná činnosť:

- Dobrovoľný hasičský zbor
- Priatelia Zeme Cepa – enviromentálne aktivity, regionálny rozvoj
- Športový klub OPL – rozvoj športových aktivít
- Banskobystrický geomontánny park – miestny rozvoj a rozvoj CR
- Ponické deti – podpora vzdelávania v obci
- Rada mladých – stretávanie sa mladých ľudí v obci
- Rada seniorov – stretávanie sa seniorov v obci
- Folklórna skupina Poničan – piesne a tance, dospelí
- Detský folklórny súbor Poničan – piesne a tance, deti
- OZ 4YOU – charita
- Bike Village – cykloturizmus
- OZ Podpolianska ratolesť – regionálny rozvoj
- ŠK Turista Poniky – športové aktivity
- OZ Geomontanica
- OZ Hradisko na Kláštore – Ponická Huta – ochrana prírody a kultúry
- Poľovnícke združenie Bukovina Poniky

1.1.8 Životné prostredie

Dôležitými zložkami ochrany životného prostredia je starostlivosť o odpadové hospodárstvo, kvalitu a čistotu vôd, čistotu ovzdušia, ochranu pred povodňami. Ďalšími faktormi, ovplyvňujúcimi kvalitu životného prostredia je potreba zvyšovania podielu obnoviteľných zdrojov a využívaním slnečnej energie, šetrenie energiami, eliminácia hluku. Všetky zložky životného prostredia vzájomne kooperujú a ak je ich stav a vývoj nepriaznivý vyvoláva negatívnu synergiu.

Mimoriadne vážne a nebezpečné môžu byť dopady globálneho otepľovania, ako sú povodne, požiare a iné katastrofy, ale aj roztváranie ekonomických nožníc. Prevencia následkov klimatických zmien je mimoriadne náročná aj pre ich nepredvídateľnosť.

Na území katastra obce sa nachádza územie európskeho významu NATURA 2000 – Ponická dúbrava a Chránené vtáčie územie Poľana. Ponická dúbrava ako Národná prírodná rezervácia – územie s najvyšším stupňom ochrany sa nachádza aj v Štátnom zozname osobitne chránených častí prírody SR, rovnako ako Prírodná pamiatka Ponická jaskyňa.

Postup pri posudzovaní Programu rozvoja obce Poniky na programové obdobie 2016 - 2023 podľa zákona č. 24/2006 Z. Z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie:

- podľa prílohy č.8 k zák. 24/2006 Z. z.: Zoznam navrhovaných činností podliehajúcich posudzovaniu ich vplyvu na životné prostredie

- posudzuje sa ako nový dokument

Navrhované riešenie:

- **nerieši a ani pravdepodobne nevplýva na územia NATURA 2000 Územie európskeho významu Ponická dúbrava a Chránené vtáčie územie Poľana, Program rozvoja obce Poniky nevytvára rámec pre činnosť uvedenú v prílohe č.8 zákona EIA/SEA a zároveň nerieši a pravdepodobne nevplýva na predmet ochrany NATURA 2000 (na základe stanoviska orgánu ochrany prírody a krajiny)**

1.1.9 Podnikateľský sektor v obci

Súkromné podnikanie v obci reprezentujú:

Spoločnosti s ručením obmedzeným (vrátane spoločností, majúcich v obci iba prevádzky):

AG PONIKY, s.r.o., AGRIPON - Poniky s.r.o., AGRO - PONIKY, s.r.o., all4energy s.r.o., A - PREZENT s.r.o., Autorenta BB, s.r.o., Autoservis Peter s.r.o., Be3 s.r.o., D.b. textil, s.r.o., DNEBOLA s.r.o., ECOM PH, s.r.o., Ekoforest spol. s r.o., El Mino s.r.o., EURO COLOR, s.r.o., Fit Life, s.r.o., FXworks, s.r.o., GIMEX, s.r.o., GOLD team, s.r.o., GREENPON, s.r.o., Magivo wood, s.r.o., MG - STAVBY, spol. s r.o., MM2, s.r.o., Natty, s.r.o., PELC - puškárstvo s.r.o., PEŤO HAJSKÝ, s.r.o., Quant Edge Solutions Europe, s.r.o., RAYAD, s.r.o., RESKOP s.r.o., SLOVBENEX, s.r.o., ŠÁVOLT s.r.o., ŠP - EKOMONT, s.r.o., VV, s.r.o., WOKA s.r.o., Wood Services, s.r.o., FRIEDERY, s.r.o.

Zdroj: Obchodný register SR

Komanditná spoločnosť

Wood Services International, k.s.

Živnostenské oprávnenie

Martina Hrkčková, Mária Čimborová, Mária Demianová - DEMA, Slávka Sedliaková - POTRAVINY, Michal Mráz, Zuzana Dišková - POTRAVINY, Mária Urbanová - MANON, Miroslav Šávolt, STUCCODECOR - Vladimír Samek, Ján Mráz, Anna Pertzianová - PERFIS ROZLIČNÝ TOVAR, Mgr. Peter Mayer - DINCO, Ján Kováč, Ivan Kmeť - SILVACO - IKA, Anna Škamlová, Štefan Poliak - EKOMONT - servis, Ján Trnka, Peter Hajský, Miroslav Šávolt, Pavel Ondrejko, Ivan Magna - TRIESKA SK, Juraj Pitoňák, Ján Čižmár - JC PARTNER, Jozef Ježek, Martin Gápel - MG - STAV

Zdroj: Živnostenský register SR

Družstvo:

Družstvo chovateľov oviec

Súkromne hospodáriaci roľníci:

SHR Branislav Poliak – chov hovädzieho dobytku, SHR Michal Mráz – chov hovädzieho dobytku + stolárstvo, Vladimír Magna – chov oviec, Karol Krupa – chov oviec, kôz a hovädzieho dobytku, Bc. Jana Pšiteková – zmiešané hospodárstvo, Ján Ondrejko – chov poľnohospodárskych zvierat, Miroslav Meško – chov hovädzieho dobytku, Ing. Peter Pšitek – chov včiel, Pavol Ondrejko – zmiešané hospodárstvo, David Magna Farma DMD – chov oviec, chov hovädzieho dobytku, Alena Bukvajová – zmiešané hospodárstvo

Obecný podnik:

Obecný podnik lesov, spol. s r.o.

Obec Poniky založila zakladateľskou listinou vo forme notárskej zápisnice č. NZ 209/93, zo dňa 20.12.1993 podľa ustanovení paragrafov 57, 105 a nasl. zákona č. 513/1991 Obchodného zákonníka obchodnú spoločnosť Obecný podnik lesov, spol. s r.o. so sídlom Dolná ulica 370, 976 33 Poniky, IČO: 31 604 510 zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu v Banskej Bystrici, oddiel Sro. vložka 1865/S.

Obecný podnik lesov, spol. s r.o. Poniky obhospodaruje lesný majetok obce Poniky o rozlohe 1 904,92 ha a do 31.12. 2015 obhospodarovala aj lesný majetok Rímsko-katolíckej cirkvi, Farnosť Poniky a prevádzkuje piliarsku prevádzku

Drevinové zloženie obhospodarovaneho majetku tvoria najmä ihličnaté lesy, najväčšie zastúpenie má smrek 54,6 % a jedľa 27,3 %, borovica má zastúpenie 2,7 % a smrekovec 1 %. Z listnatých drevín má najväčšie zastúpenie buk 9,8 %, v malom množstve javor 1,9 %, hrab, dub 0,9 %, osika 0,5 %, breza 0,3 % a ostatné listnaté dreviny 0,2 %.

Hlavnými činnosťami spoločnosti sú ťažbová činnosť, pestovateľská činnosť, obchod s drevom, piliarska činnosť na piliarskej prevádzke a doprava.

Obecný podnik je významným zdrojom príjmov obce.

1.1.10 Rozpočet obce, finančná situácia

Rozpočet obce bol koncipovaný bez zreteľa na očakávanú realizáciu investičných zámerov, rovnako do bežných príjmov na roky 2016, 2017 a 2018 nebolo premietnuté očakávané navýšenie podielových daní. Zreálnenie rozpočtu je vykonávané každoročne jeho medzioročními úpravami.

rozpočet	bežné príjmy + FO	kapitálové príjmy +FO	príjmy celkom	bežné výdavky	kapitálové výdavky	výdavky celkom	prebytok/ deficit
skut. 2014	1 237 236	1 878	1 239 114	950 820	94 306	1 045 126	+193 988
2015	1 415 754	15 817	1 431 571	926 821	303 029	1 229 850	+201 721
2016	1 197 106	1 000	1 198 106	1 043 106	155 000	1 198 106	-
2017	1 259 250	1 000	1 260 250	1 078 115	182 135	1 260 250	-
2018	1 259 250	1 000	1 260 250	1 078 115	182 135	1 260 250	-

Nižšie uvedený prehľad o vývoji finančných ukazovateľov obce informuje o nadštandardne priaznivej situácii vo všetkých hodnotených kritériách. Dobrá likvidita obce umožňuje realizáciu viacerých zámerov obce už v období roka 2016.

	k 31.12.2013	k 31.12.2014	k 30.6.2015
Finančný majetok	252 029,43	269 423,32	485 996,91
Krátkodobé pohľadávky	54 498,64	24 802,36	10 472,78
Obežný majetok	492 824,38	456 038,75	633 799,52
Vlastné imanie	9 183 453,24	9 153 741,10	9 605 880,14
Krátkodobé záväzky	15 085,35	47 286,54	20 526,66
Úvery	0	0	0
Cudzí zdroje	102 228,39	50 607,71	39 277,21
Majetok celkom	9 551 107,42	9 451 157,38	9 863 533,09
likvidita I.stupňa	16,71	5,70	23,68
likvidita II.stupňa	20,32	6,22	24,19
likvidita III.stupňa	32,67	9,64	30,88

Miera zadĺženosti v %	1,07	0,54	0,40
Úverová záťažnosť v %	-	-	-

1.2 Hodnotenie východiskového stavu územia obce

Východiskovú situáciu obce k dátumu spracovania dokumentu na základe všetkých dostupných dokladov charakterizuje nasledovná SWOT analýza:

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
- skúsenosti samosprávy s prípravou a realizáciou investičných zámerov - jestvujúci potenciál pre zintenzívnenie cestovného ruchu - dobré klimatické a prírodné podmienky - významné historické a kultúrne bohatstvo - tradície v oblasti folklóru a ľudových remesiel - podpora kultúry a športu zo strany obce, - prosperujúci obecný podnik lesov, efektívne, a hospodárne nakladanie s majetkom obce (lesy a pôda vo vlastníctve obce) - zlepšujúce sa fungovanie spolkovej a klubovej činnosti - aktivizácia malých záujmových skupín pri organizovaní obecných podujatí - ponuka predprimárneho a základného vzdelávania	- nedostatočná technická infraštruktúra - nevyriešené odvádzanie a čistenie odpadových vôd - nedostatok pracovných miest - odchádzanie mladej populácie za prácou - kriminalita a drogové ohrozenie detí a mládeže - chýbajúce sociálne a zdravotnícke služby - rezervy v ochrane a tvorbe životného prostredia - všeobecne nepriaznivý demografický vývoj - chudoba marginalizovanej časti obyvateľov - nízka úroveň broadbandu optickými sieťami a slabá infraštruktúra poslednej míle
Príležitosti	Hrozby
- lepšie využívanie vnútorného potenciálu obce v oblastiach hospodárstva, úspor energie, propagácie, koordinácie činnosti s podnikateľským a neziskovým sektorom a s okolitými obcami - lepšia likvidácia odpadov a ich spracovanie - zlepšenie spolupráce na úrovni mikroregiónu pri využití potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu	- časté legislatívne zmeny - zhoršujúca sa podpora podnikateľského prostredia - neschválenie predkladaných žiadostí o poskytovanie NFP na financovanie investičných zámerov a následný nedostatok finančných prostriedkov na ich realizáciu

- využitie Európskych štrukturálnych investičných fondov na financovanie strategických zámerov obce	- zdĺhavé procesy schvaľovania žiadostí o poskytnutie NFP - nedostatočná, alebo nesystémová podpora zamestnanosti, vzdelávania, zdravotníctva, a sociálnych potrieb zo strany štátu - nedostatočná systémová podpora regionálneho rozvoja
---	---

Problémová analýza

Analýza súčasného stavu, vychádzajúca zo SWOT analýz hlavných oblastí života obce generuje viacero vzájomne prepojených obmedzení rozvoja:

- obmedzená dopravná dostupnosť obce a regiónu,
- nezamestnanosť,
- nízka príjmová hladina,
- nevyhovujúci stav technickej a občianskej infraštruktúry
- nízka atraktivita pre významnejších investorov,
- nízka miera spolupráce v regióne,
- rómska problematika.

Východiská:

Na možný pozitívny rozvoj obce pôsobia, alebo by mohli pôsobiť dve skupiny faktorov:

1. dané a ziskateľné mimo vnútorného pôsobenia

dané: historické a kultúrne bohatstvo, kultúrne pamiatky, pamätihodnosti a prírodné zaujímavosti, značný ekonomický potenciál v majetku obce (takmer 2000 ha produkčného lesa a 480 ha op a ttp)

ziskateľné: kvalitné školstvo, prispôbené trhu práce, technologický pokrok – inovácie, štátna hospodárska a sociálna politika, lepšia podpora regionálneho rozvoja

2. faktory v pôsobnosti samosprávy

kvalita riadenia samosprávy – všestranná podpora rozvoja miestnej ekonomiky, spolupráca obcí v rámci mikroregiónu, kvalitné finančné riadenie obce a organizácií v jej zriaď. pôsobnosti

1.3 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia

Vplyvy:	Pozitívne	Negatívne
Sociálne		- starnutie obyvateľstva, - migrácia obyvateľov v produktívnom veku - zneužívanie návykových látok čoraz mladšími vekovými skupinami - prehľbovanie rozdielov v životnej úrovni skupín obyvateľstva - nezáujem obyvateľov o verejné dianie - nárast kriminality
Technologické	- zrýchľovanie technického a technologického rozvoja - kontakt samosprávy s obyvateľstvom prostredníctvom informačných technológií - využívanie sociálnych sietí	
Ekonomické	- zvýšenie podielu na výnose dane z príjmov FO pre samosprávy - možnosti rozvoja poskytované Európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (EŠIF) pre obdobie 2014- 2020 - lepší prístup k úverom	- mnohohrstvéné dopady ekonomickej krízy – nezamestnanosť, roztváranie príjmových nožníc - kvalifikačný nesúlad medzi požiadavkami pracovného trhu a uchádzačov o prácu
Environmentálne		- celosvetové zmeny klímy prejavujúce sa v extrémnych prírodných javoch - znečistenie vzduchu emisiami z dopravy a priemyselných aktivít - znečistenie vôd

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

VÍZIA: Obec bude v roku 2023 miestom kvalitného života svojich obyvateľov a návštevníkov

2.1 Návrh strednodobej stratégie

Obec Poniky pri tvorbe svojej stratégie spolupracovala so svojimi občanmi prostredníctvom široko koncipovaných dotazníkov, ktoré boli distribuované do všetkých domácností. Vyhodnotenie podnetov občanov bolo spracované zo 159 vrátených dotazníkov, členených podľa pohlavia, veku, bydliska, vzdelania a statusu nasledovne:

- pohlavie - muži **74**, ženy **84**, neuvedené **1**
- vek - 15-19 rokov **13**, 20-29 r. **19**, 30-39 r. **32**, 40-49 r. **26**, 50-59 r. **29**, nad 60 r. **40**
- bydlisko - Poniky **93**, Ponická Lehôtka **32**, Ponická Huta **32**, neuvedené **2**
- vzdelanie – základné **12**, vyučený v odbore **22**, stredné odborné **72**, stredné všeobecné **6**, vysokoškolské **43**, neuvedené **4**
- status – zamestnanec **74**, podnikateľ **19**, študent **13**, dôchodca **30**, nezamestnaný **8**, iné **15**

Obec zosumarizovala názory občanov podľa troch kategórií – 1. zamestnanci vo verejnom sektore (OcÚ, OPL, ZŠ s MŠ), 2. ostatná verejnosť v produktívnom veku, 3. mládež a seniori. Vyjadrenia všetkých občanov vyjadrujú značnú hrdosť na krásnu prírodu obce, tvorivosť jej obyvateľov a jej bohatú históriu a zo získaných odpovedí je viditeľný záujem o zlepšenie životných podmienok cestou:

- vybudovania chýbajúcej, alebo nevyhovujúcej technickej infraštruktúry,
- dobudovania občianskej a sociálnej infraštruktúry,
- rozvoja podnikania a cestovného ruchu,
- zlepšenia starostlivosti o životné prostredie,
- vytvorenia podmienok pre ďalší rozvoj športu a kultúry

Konkrétna náplň týchto oblastí záujmu sa nachádza v dotazníkoch, ktoré tvoria prílohu tohto dokumentu. Pracovná skupina obce zosumarizovala názory troch hlavných skupín respondentov. Získané názory a podnety občanov spracovala pracovná skupina vo vlastnej SWOT analýze. Údaje boli získané v prvom polroku 2015.

Silné stránky	Slabé stránky
- História baníctva - Poľnohosp. výroba - Majetok obce - Príroda – turistika šport - Detský folklórny festival Zdola ponického mlyna - Aktivity kapucínov - blízkosť okresného mesta - dve prístupové cesty - folklór - bohatá história - občianska vybavenosť - ľudský potenciál - dobrovoľníci - existencia jaskýň - dobrý rozvoj športu, dostatok ihrísk - dobré vybavenie školy	- cesta (Šalková – Poniky) - voda - rozhlas - slabý obraz obce - neexistujúce informačné stredisko - údržba areálu ZŠ - zdržanlivosť pri prijímaní nových obyv. obce - pitná voda (špinavá, slabý prúd) -10 - zlý stav ciest -9 - nedostatok stavebných pozemkov a nevybudované inžinierske siete - 10 - neexistencia ubytovacieho zariadenia - 5 - čierne skládky - 8 - kanalizácia - 10 - lekár- zubár - 7 - neexistencia lekárne - 5

- folklór (10) - súdržnosť ľudí (9) - existencia OPL – lesy – zamestnanosť(10) - príroda (10) - história obce (10) - katolícky kostol (9) - mladí ľudia – ľudský potenciál (9) - Ponický dom – pamätná izba Štefana Žáryho (8)	- veľa kultúrnych domov v zlom stave - 4 - neexistencia chodníkov v obci - 9 - verejné osvetlenie rozhlas - 7 - neexistencia odpadkových košov v obci 4 - pokrytie mobilných sietí – 6 - neexistencia banky 4 - neexistencia športovej haly - 10 - neexistencia detského ihriska na PH - 6 - neexistencia klubovne na PH - 8 - separácia častí obce (PH) slabá súdržnosť - 10 - opatrovateľská služba, dom seniorov – 8 - znečistenie vodných tokov – 7 - neexistencia domu sociálnych služieb – dom dôchodcov (plnohodnotná starostlivosť + stacionár) - 8 - neexistencia reštaurácie - neaktuálne informácie na webe (2) - neexistencia plynofikácie obce - kanalizácia - voda pitná (10) - zlá prístupová cesta zo Šalkovej, upraviť zeleň okolo cesty (9) - kultúry dom v Ponikách (6) - nevyužitá história baníctva (5) - čierne skládky (10) - šatne pri futbalovom ihrisku (2) - obecný rozhlas(rozprávať pomaly a hlasnejšie, vymeniť znelku)(10) - údržba potoku (6) - oprava domu smútku (4) - vypílenie stromov v ev. cintoríne (10) - neexistencia chodníkov (10) - nie je prístup k ihrisku pri škole (multifunkčné) (4) - neexistencia domu dôchodcov (8)
Príležitosti	Hrozby
- marketing kostol - informačné stredisko - revitalizácia námestí - MŠ do ZŠ - Dobrovoľnícke akcie - Grant na publikácie - priama linka do Zvolena - 7 - priama linka do nemocnice - 10 - možnosť rozvoja turizmu - 8 - podpora podnikania a rozvoja podnikateľskej činnosti - 10 - vybudovanie lyžiarskeho vleku - 6 - cyklistické cesty - 8 - vybudovanie náučných chodníkov - 8 - informačná tabuľa o histórii obce v strede obce 8 - využiť banskú históriu - 8 - využívať viacej eurofondy - 10 - podporovať mladé rodiny (bývanie a pod.) - 10 - dobudovať pílú - 5 - terénny sociálny pracovník pre rómov - 9 - vybudovanie posilňovne (vonkajšia a vnútorná) 4	- Rozrúšanie rigólov počas zimnej údržby - Správa majetku - Skládky odpadov - Nešetrní k okoliu - marginalizované skupiny - 10 - demografia - 10 - znečistenie životného prostredia -10 - odliv mozgov, nedostatok na realizáciu vzdelaných ľudí - 5 - staré neobývané nehnuteľnosti (vykupovať obcou) - 8 - povodne – 10 - zlá starostlivosť o pozemky (poľnohospodársky pôdny fond)(10) - rýchlosť áut, motoriek (10)

- obecna polícia - 3
- rodný dom Štefana Žáryho – rekonštrukcia, sprístupnenie – 10
- udržiavať detské ihriská – 10
- reštauračné služby – 9
- kino, anfiteáter - 8
- využívať bohatstvo prírody
- turistika
- cykloturistika (5)
- kostol
- izba Štefana Žáryho
- organizovať turnaje na ihrisku pri škole

Zdroj: pracovná skupina obce pre spracovanie PRO

Legenda: zelená – verejnosť, červená – zamestnanci verejnej správy, žltá – dôchodcovia + mládež

Na základe názorov občanov, ako aj názorov obecného zastupiteľstva a vedenia obce stanovila obec pre sledované obdobie rokov 2016 – 2023 stanovené strategické priority rozvoja:

Priorita 1 – Podpora ekonomického rozvoja obce

- Opatrenie 1.1 Podpora malého a stredného podnikania
- Opatrenie 1.2 Podpora cestovného ruchu

Priorita 2 – Podpora rozvoja a obnovy obce

- Opatrenie 2.1 Obnova a budovanie technickej a občianskej infraštruktúry
- Opatrenie 2.2 Rozvoj sociálnej infraštruktúry
- Opatrenie 2.3 Podpora rozvoja kultúrnej a športovej infraštruktúry

Priorita 3 – Ochrana životného prostredia

- Opatrenie 3.1 Budovanie environmentálnej infraštruktúry
- Opatrenie 3.2 Zvyšovanie informovanosti občanov v oblasti ochrany ŽP

Predikcia možných rizík pri realizácii Programu rozvoja obce (ďalej PRO) :

Druh rizika	Zdroj rizika	Objekt rizika	Dôsledky	Pravdepodobnosť
Individuálne	Problémy v riadení realizácie PRO	Realizácia PRO	Nerealizovanie strategických zámerov	10%
Technické	Neschválenie žiadostí o poskytnutie NFP na realizáciu projektov	Nerealizovanie príslušných projektov	Stagnácia rozvoja obce	30%
Ekologické	Nepredvídané klimatické udalosti	Nedostatočná prevencia rizík	Zhoršené životné podmienky v obci	10%

Sociálne	Nedostatok pracovných príležitostí a následná migrácia Nárast chudoby	Nedostatočné sociálne opatrenia Nedostatočná podpora zamestnanosti	Nárast sociálno – patologických javov	25%
Ekonomické	Ekonomická situácia štátu, hospodárska politika štátu	Realizácia strategických zámerov	Stagnácia obce	25%

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

3.1 Priradenie cieľov k programovým prioritám

Obec bude v nasledujúcich obdobiach - v strednodobom horizonte do roku 2023 realizovať svoje rozvojové zámery hlavne prostredníctvom operačných programov: Integrovaný regionálny operačný program, Operačný program Kvalita životného prostredia, prípadne Operačný program Ľudské zdroje, a v rámci implementácie integrovanej stratégie rozvoja CLLD ako člen Občianskeho združenia Banskobystrický geomontánny park. Na menej finančne náročné zámery bude obec žiadať o pridelenie aktuálnych grantov. Na aktivitách smerujúcich k rozvoju obce sa budú podieľať aj vlastné zdroje obce, resp. podľa potreby dlhodobý investičný úver.

Ciele rozvojových aktivít obce sú vyjadrené formulovaním v jednotlivých projektoch a ich priradením k prioritám a cieľom operačných programov a ďalších potenciálnych zdrojov:

Umiestnenie investičných zámerov v členení na operačný program, prioritnú os, investičnú prioritu a špecifický cieľ:

Operačný program IROP (Integrovaný regionálny operačný program, ďalej len IROP)

Operačný program: IROP

Prioritná os č.4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie

Inv. priorita 4.1: Podpora energetickej efektívnosti.... vo verejných budovách

Špecif. cieľ 4.1: Zvýšenie energetickej efektívnosti v sektore verejných budov

Opis typu operácie: Stavebnotechnické úpravy

Názov projektu: **Rekonštrukcia kultúrneho domu na Ponickej Lehôtk**

Realizácia: 2017

Operačný program: IROP

Prioritná os č.4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie

Inv. priorita 4.1: Podpora energetickej efektívnosti.... vo verejných budovách
Špecif. cieľ 4.1: Zvýšenie energetickej efektívnosti v sektore verejných budov
Opis typu operácie: Stavebnotechnické úpravy
Názov projektu: **Rekonštrukcia zdravotného strediska v obci Poniky**
Realizácia: 2016

Operačný program: IROP, alternatívne: OP KŽP , PO4, IP 4.3

Prioritná os č.4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
Inv. priorita 4.1: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie vo verejných infraštruktúrach a v sektore bývania
Špecifický cieľ 4.1: Zvýšenie energetickej efektívnosti v sektore b) a c)
Opis typu operácie: Výstavba s využitím nízkoemisných zariadení
Názov projektu: **Vybudovanie infraštruktúry pre bytovú výstavbu v obci Poniky**
Realizácia: 2018

Operačný program: IROP

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch
Inv. priorita č. 1.2: Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých, vrátane nízkohlukových, a nízkouhlíkových dopravných systémov vrátane vnútrozemských vodných ciest a námornej dopravy, prístavov, multimodálnych prepojení a letiskovej infraštruktúry v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility
Špecif. cieľ č. 1.2.2: Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb
Názov projektu: **Vybudovanie cyklotrasy na území obce s napojením na regionálne cyklotrasy**
Realizácia: 2017

Operačný program: IROP

Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
Inv. priorita č.4.2: Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek
Špecif. cieľ č. 4.2.1: Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným Zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie
Názov projektu: **Vybudovanie kanalizácie a ČOV v obci Poniky a jej častiach**
Realizácia: 2021-2023

Operačný program: IROP

Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou
Inv. priorita 5.1: Závazné investície v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou
Špecif. cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

Opis typu operácie: Zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám

Názov projektu: **Vybudovanie chodníkov a bezpečnostných prvkov na cestách v obci Poniky a jej častiach**

Realizácia: 2017

Operačný program: IROP/ alternatívne: Finančné mechanizmy

Prioritná os 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch

Inv. priorita 3.1: Podpora rastu...a posilnenia prístupnosti a rozvoja špecifických kultúrnych zdrojov

Špecifický cieľ 3.1: Zriadenie kreatívneho centra

Opis typu operácie: Špecifická rozvojová infraštruktúra

Názov projektov: **Rekonštrukcia rodného domu Š. Žáryho – vytvorenie profesionálnych pracovných priestorov pre podporu tradícií a rozvoja ľudovej kultúry**

Realizácia: 2017 - 2018

Operačný program Ľudské zdroje

Operačný program: Ľudské zdroje

Prioritná os 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Inv. priorita 6.1: Poskytovanie podpory fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie komunít v mestských a vidieckych oblastiach

Špecif. cieľ 6.1.1: Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania

Opis typu operácie: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry

Názov projektu: **Revitalizácia verejných priestranstiev + inf. centrum**

Realizácia: 2017-2019

Operačný program: Ľudské zdroje

Prioritná os 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Inv. priorita 6.1: Poskytovanie podpory fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie komunít v mestských a vidieckych oblastiach

Špecif. cieľ 6.1.1: Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania

Opis typu operácie: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry

Názov projektu: **Rekonštrukcia miestnych komunikácií**

Realizácia: 2017-2018

Operačný program Kvalita životného prostredia

Operačný program: Kvalita životného prostredia

Prioritná os č. 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry

Inv. priorita č. 1.1: Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek

Špecif. cieľ č. 1.1.1: Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a podpora predchádzania vzniku odpadov

Názov projektu: **Vybudovanie zberného dvora v obci Poniky s priestorom na spracovanie odpadu**

Realizácia: 2018 -2019

Operačný program: Kvalita životného prostredia

Prioritná os č. 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry

Inv. priorita č. 1.1: Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek

Špecif. cieľ č. 1.1.1: Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a podpora predchádzania vzniku odpadov

Názov projektu: **Vybudovanie kompostoviska (BRO) v obci Poniky**

Realizácia: 2017

Štátny fond rozvoja bývania

Názov projektu: **Vybudovanie nájomných bytov v obci Poniky – 18 b.j.**

Realizácia: 2019, 2020

4. FINANČNÁ ČASŤ

4.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Programu rozvoja obce

Do nižšie uvedeného sumarizačného prehľadu boli začlenené všetky investičné zábery, ktoré možno priradiť k potenciálnemu financovaniu z Európskych investičných a štrukturálnych fondov v strednodobom horizonte, t.j. v období 2016 – 2023. Pod sumarizačným prehľadom sa nachádza vymenovanie zámerov podľa jednotlivých rokov – u každého zámeru v členení na celkový rozpočet, nenávratný finančný príspevok z jednotlivých programov a vlastné zdroje.

Obec v tomto období okrem investičných akcií, financovaných zo štrukturálnych fondov (v prípade schválenia žiadostí o poskytnutie nenávratných finančných príspevkov) plánuje množstvo aktivít, ktoré budú slúžiť na podporu kultúry, športu, podnikania, životného prostredia, turistického ruchu.

Rok	Vlastné zdroje	Dotácie					Dotácie spolu	ŠFRB	Zdroje spolu
		IROP	OPLZ	OPKŽP	CLLD	Iné			
2016	5 000	95 000	-	-	-	40 000	135 000	-	140 000
2017	38 500	427 500	237 500	-	66 500	-	731 500	-	770 000
2018	65 250	460 750	266 000	133 000	-	380 000	1 239 750	-	1 305 000
2019	799 000	-	209 000	57 000	-	95 000	361 000	420 000	1 580 000
2020	620 000	-	-	-	-	-	-	180 000	800 000
2021	50 000	950 000	-	-	-	-	950 000	-	1 000 000
2022	175 000	3 325 000	-	-	-	-	3 325 000	-	3 500 000
2023	75 000	1 425 000	-	-	-	-	1 425 000	-	1 500 000
Spolu	1 827 750	6 683 250	712 500	190 000	66 500	515 000	8 167 250	600 000	10 595 000

rok 2016 - s IROP ako zdrojom poskytnutia NFP sa uvažuje pri projekte Rekonštrukcia zdravotného strediska, zahrňujúci tiež zlepšenie energetických vlastností budovy.

Rozpočet projektu bude cca 100 000 €, z toho 95 000 € NFP a 5 000 € vlastné zdroje obce;

- z iných dotačných, grantových a podobných zdrojov je v tomto roku premietnutá potreba realizácie projektu Rekonštrukcia obecného rozhlasu s rozpočtom cca 40 000 €;

rok 2017 - s IROP ako zdrojom poskytnutia NFP sa uvažuje pri projekte Rekonštrukcia kultúrneho domu na Ponickej Lehôtky, zahrňujúci zlepšenie energetických vlastností budovy.

Rozpočet projektu bude cca 300 000 €, z toho 285 000 € NFP a 15 000 € vlastné zdroje obce;

- z Operačného programu IROP, Miestny rozvoj vedený komunitou je naplánovaná realizácia projektu Vybudovanie chodníkov a bezpečnostných prvkov na cestách v obci Poniky rozpočtový náklad 70 000 €, z toho 66 500 € NFP, spolufinancovanie obce z vlastných zdrojov 3 500 €;
- z programu IROP obec plánuje budovanie cyklotrasy s budúcim napojením na plánované regionálne cyklotrasy s približným RN 50 000 €, z toho NFP 47 500, zdroje obce 2 500 €;
- obec sa pokúsi získať zdroje z IROP na rekonštrukciu rodného domu básnika Štefana Žáryho na základe dlhodobého prenájmu od Cirkevného zboru ECAV na Slovensku, Poniky a zriadiť v budove priestor pre podporu kultúry a tradícií. Rozpočtový náklad tohto zámeru sa predpokladá vo výške 300 000 €, z toho NFP 285 000 €, vlastné zdroje obce 15 000 €. V roku 2017 by sa preinvestovala čiastka 100 000 €, z toho NFP 95 000 €, vlastné zdroje 5 000 €;
- z Operačného programu Ľudské zdroje je uvažovaný projekt Vybudovanie kompostoviska s rozpočtom 100 000 €, z toho NFP 95 000 €, spolufinancovanie 5 000 €;

- z Operačného programu ĽZ, na čerpanie ktorého obec oprávňuje početná rómska menšina, sa v rokoch 2017 a 2018 zrealizuje projekt Rekonštrukcia miestnych komunikácií s rozpočtom 200 000 €, z toho NFP 190 000 €, vlastné zdroje 10 000 €. V roku 2017 jeho 1. časť by predstavovala preinvestovanú hodnotu 100 000 €, t.j. 95 000 € NFP a 5 000 € vlastné zdroje obce;
- projekt Revitalizácie verejného priestranstva + informačné centrum z Operačného programu ĽZ, ktorý obec plánuje realizovať v rokoch 2017, 2018 a 2019. Predpokladaný rozpočtový náklad vrátane projektovej dokumentácie je 450 000 €, z toho NFP 427 500 € a spolufinancovanie obce 22 500 €. V r. 2017 sa zrealizuje 1.časť v objeme 50 000 €, z toho NFP 47 500 a vlastné zdroje obce 2 500 €;

rok 2018 - z Operačného programu ĽZ sa v r. 2018 zrealizuje 2.časť projektu Rekonštrukcia miestnych komunikácií s rozpočtom 200 000 €, z toho NFP 190 000 €, vlastné zdroje 10 000 €. V roku 2018 jeho 2. časť by predstavovala preinvestovanú hodnotu 100 000 €, t.j. 95 000 € NFP a 5 000 € vlastné zdroje obce;

- IROP - 2.časť a ukončenie rekonštrukcie rodného domu básnika Štefana Žáryho - RN 185 000 €, z toho NFP 175 750 €, vlastné zdroje 9 250 €;
- z projektu Revitalizácie verejného priestranstva + informačné centrum z Operačného programu ĽZ, ktorý obec plánuje realizovať v rokoch 2017, 2018 a 2019. Predpokladaný rozpočtový náklad vrátane projektovej dokumentácie je 450 000 €, z toho NFP 427 500 € a spolufinancovanie obce 22 500 €. V r. 2018 sa zrealizuje 2.časť v objeme RN 180 000 €, z toho NFP 171 000 € a vlastné zdroje obce 9 000 €;
- v rokoch 2018 a 2019 z Operačného programu Kvalita životného prostredia hodlá obec vybudovať Zberný dvor, v rámci ktorého sa bude nachádzať priestor na spracovanie odpadu. RN uvedenej investície bez technológie je odhadnutý na cca 200 000 €, z toho NFP 190 000 €, vlastné zdroje obce 10 000 €. V roku 2018 by bola realizovaná 1. časť zámeru – RN 140 000 €, z toho NFP 133 000 €, vlastné zdroje obce 7 000 €;
- z IROP, alternatívne: OP KŽP, PO4, IP 4.3 - obec má zámer vybudovať infraštruktúru pre bytovú výstavbu s využitím úsporných energetických systémov, RN 300 000 €, NFP 285 000 €, vlastné zdroje 15 000 €;
- z rozvojových programov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR obec hodlá zabezpečiť realizáciu projektu Výstavba telocvične s predpokladaným RN 500 000 €, z toho NFP 475 000 €, vlastné zdroje obce 25 000 €. V roku 2018 sa predpokladá realizácia 1.etapy projektu s RN 400 000 €, NFP 380 000 €, vlastné zdroje obce 20 000 €;

rok 2019 - z projektu Revitalizácie verejných priestranstiev + informačné centrum z Operačného programu ĽZ, ktorý obec plánuje realizovať v rokoch 2017, 2018 a 2019. Predpokladaný rozpočtový náklad vrátane projektovej

dokumentácie je 450 000 €, z toho NFP 427 000 € a spolufinancovanie obce 22 500 €. V r. 2019 sa zrealizuje 3.časť v objeme RN 220 000 €, z toho NFP 209 000 € a vlastné zdroje obce 11 000 €;

- v rokoch 2018 a 2019 z Operačného programu Kvalita životného prostredia hodlá obec vybudovať Zberný dvor, v rámci ktorého sa bude nachádzať priestor na spracovanie odpadu. RN uvedenej investície bez technológie je odhadnutý na cca 200 000 €, z toho NFP 190 000 €, vlastné zdroje obce 10 000 €. V roku 2019 by bola realizovaná 2. časť zámeru – RN 60 000 €, z toho NFP 57 000 €, vlastné zdroje obce 3 000 €;
- výstavbu nájomných bytov obec zabezpečí so spoluúčasťou obce a **Štátneho fondu rozvoja bývania** (ďalej ŠFRB). Predpokladaný rozpočtový náklad tejto aktivity je 1 000 000 €, z toho úver zo ŠFRB 600 000 €, vlastné zdroje 400 000 €. V roku 2019 by mohol byť prestavaný náklad v objeme 700 000 €, z toho ŠFRB 420 000 €, vlastné zdroje 280 000 €;
- z rozvojových programov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR obec zabezpečí 2. etapu realizácie a ukončenie projektu Výstavba telocvične s predpokladaným RN 100 000 €, z toho NFP 95 000 €, vlastné zdroje obce 5 000 €;

rok 2020 - v tomto roku by mala byť ukončená výstavba nájomných bytov. Predstavuje to RN 300 000 €, z toho ŠFRB 180 000 €, vlastné zdroje 120 000 €;

rok 2021 - projekt vybudovania kanalizácie a ČOV z IROP by mal byť realizovaný v rokoch 2021, 2022 a 2023 s rozpočtovým nákladom cca 6 000 000 €, z toho 5 700 000 € NFP a 300 000 € vlastné zdroje obce. V roku 2021 sa uvažuje s realizáciou 1. časti projektu s objemom 1 000 000 €, z toho NFP 950 000 €, vlastné zdroje 50 000 €;

rok 2022 - pokračovaním realizácie projektu výstavby kanalizácie a ČOV by v roku 2022 bol realizovaný objem RN 3 500 000 €, z toho NFP 3 325 000 €, vlastné zdroje 175 000 €;

rok 2023 - projekt výstavby kanalizácie a ČOV bude v r.2023 ukončený - prestavaný objem 1 500 000 €, z toho NFP 1 425 000 €, vlastné zdroje 75 000 €.

Obec vo svojich strategických zámeroch počíta v rokoch 2019 a 2020 tiež s výstavbou **Sociálneho zariadenia pre seniorov**, ktoré bude zabezpečovať všetky požadované druhy služieb pre svojich odkázaných občanov. Predpokladaný rozpočtový náklad tohto zariadenia je cca 1 000 000 €. V prípade, že nebude možné zapojiť do financovania tohto projektu dotačné zdroje, bude ho obec realizovať z vlastných zdrojov, resp. z úveru.

4.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočet obce

V nasledujúcej tabuľke je namodelovaný vývoj finančnej situácie podľa priradenia zámerov obce k jednotlivým zdrojom financovania (predchádzajúca tabuľka) a podľa

rokov, v ktorých sa predpokladá ich realizácia. O vývoji disponibilných prostriedkov rozpočtu v jednotlivých rokoch obdobia 2015 – 2023, kde boli do príjmových a výdavkových položiek rozpočtu zaradené aj všetky predpokladané dotácie, informuje stĺpec – kumulatívny zostatok.

Vývoj rozpočtu bude ovplyvňovaný tiež skutočným vývojom bežných príjmov a výdavkov obce. V prehľade je trend rastu týchto položiek namodelovaný konzervatívne. Trvalá udržateľnosť programu sa javí ako reálna – nepredvídateľné vplyvy nie je možné do prognózy zahrnúť.

rozpočet	bežné príjmy + FO	kapitálové príjmy +FO	príjmy celkom	bežné výdavky	kapitálové výdavky	výdavky celkom	prebytok/ deficit	kumulatív
Skut. 2014	1 237 236	1 878	1 239 114	950 820	94 306	1 045 126	+193 988	+193 988
Skut. 2015	1 415 754	15 817	1 431 571	926 821	303 029	1 229 850	+201 721	+395 709
Oč.sk. 2016	1 557 330	135 000	1 692 330	1 323 000	140 000	1 463 000	+229 330	+625 039
Oč.sk. 2017	1 667 500	731 500	2 399 000	1 417 000	770 000	2 187 000	+212 000	+837 039
Oč.sk. 2018	1 780 750	1 239 750	3 020 500	1 513 000	1 305 000	2 818 000	+202 500	+1 039 539
Oč.sk. 2019	1 905 000	781 000*	2 686 000	1 619 000	1 580 000	3 199 000	-513 000	+526 539
Oč.sk. 2020	2 050 000	180 000*	2 230 000	1 830 000	800 000	2 630 000	-400 000	+126 539
Oč.sk. 2021	2 170 500	950 000	3 120 500	1 955 000	1 000 000	2 955 000	+165 500	+292 039
Oč.sk. 2022	2 300 000	3 325 000	5 625 000	2 100 000	3 500 000	5 600 000	+25 000	+317 039
Oč.sk. 2023	2 433 800	1 425 000	3 858 800	2 260 000	1 500 000	3 760 000	+98 800	+415 839

*čerpanie úveru zo ŠFRB

Ako z prehľadu vyplýva, financovanie investičných zámerov by teoreticky mohlo byť bezproblémové a umožňuje z vlastných zdrojov zabezpečovať ďalšie potreby obce investičného i prevádzkového charakteru.

Nakoľko sa jedná o dlhodobý výhľad, je jeho aktualizáciu potrebné v akčných plánoch každoročne spresňovať podľa konkrétnej situácie.

5. REALIZAČNÁ ČASŤ

5.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie Programu rozvoja obce

Garantom tohto strategického dokumentu je obec Poniky, zastúpená starostom obce a obecným zastupiteľstvom a koordinátorom realizácie Programu rozvoja obce je obecný úrad.

PRO má byť živým dokumentom, ktorého realizácia musí byť sledovaná a program podľa potreby dopĺňaný a upravovaný. Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia a realizácie PRO.

Systém monitorovania a hodnotenia jeho plnenia je nastavený ustanovením merateľných ukazovateľov, vecným a časovým harmonogram jeho realizácie formou akčných plánov. Bude sa tiež deklarovať položka zlučiteľnosti s dokumentom PRO uznesením obecného zastupiteľstva.

Medzi hlavné úlohy obce bude patriť:

- riadiť implementáciu akčného plánu PRO
- zaviesť projektové riadenie do procesov obce
- realizovať projekty, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú dlhodobo udržateľné
- podporovať spoluprácu medzi hlavnými aktérmi rozvoja obce a koordinovať ich aktivity
- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe stanovených merateľných ukazovateľov.
- aktualizovať dokument podľa vzniknutej spoločenskej potreby

5.2 Komunikačná stratégia

Koordinátor Programu rozvoja obce pravidelne komunikuje so zodpovednými za aktivity akčného plánu. Komunikácia o PRO bude realizovaná s viacerými cieľovými skupinami:

- občania obce
- odborná verejnosť a inštitúcie
- médiá
- mikroregión

Finálna podoba dokumentu bude propagovaná aj na webovom sídle obce. Využívaný bude Ponický spravodajca, ktorý je vydávaný ako dvojmesačník a je distribuovaný do každej domácnosti. Interná komunikácia bude prebiehať v rámci aktualizácie dokumentu pri monitorovaní a vyhodnocovaní výsledkov realizovaných aktivít. Do komunikácie budú zapojení zamestnanci obecného úradu, ktorí budú pripravovať podklady pre monitorovanie a hodnotenie, ako aj klub mladých a klub seniorov. Do procesu komunikácie budú zapojení aj poslanci Obecného zastupiteľstva, ktorí budú priebežne schvaľovať aktualizácie dokumentu a výsledky PRO.

5.3 Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v Programe rozvoja obce. Úlohou koordinátora bude zriadiť

monitorovací výbor, poslať podkladové materiály všetkým členom monitorovacieho výboru a tiež podať správu o plnení na zastupiteľstvo obce 1x ročne, vrátane vyhodnotenia merateľných ukazovateľov.

Podľa zákona o podpore regionálneho rozvoja obec pravidelne monitoruje Program rozvoja obce a každoročne do 31. mája zasiela vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje jeho súlad s územnoplánovacou dokumentáciou.

Výstupom procesov budú monitorovacia správa a hodnotiaca správa vrátane záverov a odporúčaní na ďalšie obdobie, s ktorou budú oboznámení poslanci a verejnosť. Monitorovanie bude slúžiť ako podklad pre hodnotenie PRO.

Hodnotenie poskytne informácie o vplyve realizovaných opatrení na územie obce a bude podkladom pre aktualizáciu PRO zohľadňujúc prebiehajúce zmeny. Hodnotenie PRO sa bude realizovať uprostred obdobia realizácie a po jeho ukončení v roku 2024.

5.4 Návrh na rozpracovanie akčných plánov

Operatívnym nástrojom implementácie strategického dokumentu sú akčné plány, vypracované spravidla na jeden rok, ktoré zabezpečujú realizáciu zámerov, definovaných v Programe rozvoja obce na základe konkrétnych aktuálnych podmienok v konkrétnom období. Determinantami, ktoré ovplyvňujú realizáciu stratégie môžu byť vnútorné faktory, ako je finančná pozícia obce, personálne kapacity, naliehavosť navrhovaných aktivít, úroveň spolupráce s partnermi v projektoch, alebo vznik nepredvídaných situácií. Dôležitými vonkajšími vplyvmi sú napr. neurčité termíny vypisovania výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácií a grantov, doba schvaľovania predkladaných žiadostí, omeškania spôsobované okolnosťami vo verejnom obstarávaní, pravidelnosť financovania zo strany príslušných orgánov a ďalších viacero vplyvov v procese získavania zdrojov.

Pri konštrukcii akčných plánov je potrebné pružne a vhodne využívať možnosti viaczdrojového financovania a počítať s variantným riešením zdrojov. Na financovaní rozvoja obce by sa okrem zdrojov Európskej únie a zdrojov štátu mali podieľať aj zdroje VÚC a súkromné zdroje.

Akčné plány musia spĺňať kritériá:

- konkrétnosti: náklad, zdroje, lehota realizácie
- adresnosti: zodpovedné osoby
- hodnotiteľnosti: indikátory,
- flexibilitnosti: reakcia na zmeny
- transparentnosti: prístupný verejnosti

Spracovanie konkrétnych akčných plánov je v kompetencii výkonných zložiek obecného úradu podľa existujúcich riadiacich procesov. Súčasťou tohto materiálu sú uvedené v prílohe návrhy akčných plánov za jednotlivé tematické oblasti.

ZÁVER

Schválenie PRO	
Dokument	– Názov: Program rozvoja obce Poniky na roky 2016 - 2023
Spracovanie	– Forma spracovania: dodávateľsky – Obdobie spracovania: – Riadiaci tím - pracovná skupina – počet skupín: 1, počet členov: , počet stretnutí: – Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou: áno, dotazníky, webstránka
Prerokovanie	– Prerokovanie v orgánoch samosprávy: áno – Verejné pripomienkovanie: áno
Schválenie	– Uznesenie zastupiteľstva: zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa..... schvaľuje Program rozvoja obce Poniky Ing. Ján Beňo starosta obce

Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO

Východiskové podklady:

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

Na miestnej úrovni:

- Územný plán
- rozpočet na roky 2016, 2017, 2018
- dokumenty a informácie samosprávy

Na úrovni VÚC

- PHSR na roky 2015 – 2020 Banskobystrického samosprávneho kraja

Na národnej úrovni a nadnárodnej úrovni:

- Partnerská dohoda určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide teda o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie.
- Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020 - pozičný dokument identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Zároveň tento dokument predstavuje základ pre negociácie s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a operačným programom SR na roky 2014-2020.
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
- Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020
- Metodika na vypracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (február 2015)

Operačný program Efektívna verejná správa
Operačný program Integrovaná infraštruktúra
Integrovaný regionálny operačný program
Operačný program Kvalita životného prostredia
Operačný program Ľudské zdroje
Operačný program Technická pomoc
Operačný program Výskum a inovácie

Zoznam použitých skratiek

b.j.	Bytové jednotky
CR	Cestovný ruch
ČOV	Čistiareň odpadových vôd
DFF	Detský folklórny festival
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
FO	Fyzické osoby
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
MŠ	Materská škola
NFP	Nenávratný finančný príspevok
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OPL	Obecný podnik lesov
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
OZ	Občianske združenie
POH	Program odpadového hospodárstva
PRO	Program rozvoja obce
PÚ SR	Pamiatkový úrad Slovenskej republiky
RN	Rozpočtový náklad
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠK	Športový klub
ŠKD	Školský klub detí
VÚC	Vyšší územný celok
ZŠ	Základná škola

Akčný plán na rok 2016 s výhľadom na 2 roky pre oblasť obnovy a rozvoja obce a pre oblasť podpory podnikania						
Aktivita Projekt	Zodpovedný	Termín	Odhad RN v €	Alternatívy cudzích zdrojov	Indikátor	Monitoring dátum
Rekonštrukcia zdravotného strediska		2016	100 000	IROP	Rekonštruovaný objekt	
Rekonštrukcia kultúrneho domu na Ponickej Lehôtke		2017	300 000	IROP	Rekonštruovaný objekt	
Vybudovanie chodníkov a bezpečnostných prvkov na cestách		2017	70 000	IROP/MAS	Realizovaný projekt	
Vybudovanie cyklotrasy		2017	50 000	IROP	Realizovaný projekt	
Vybudovanie priestorov pre podporu kultúry a tradícií v rodnom dome Š.Žáryho		2017 - 2018	300 000	IROP	Rekonštruovaný objekt	
Rekonštrukcia miestnych komunikácií		2017 - 2018	200 000	OP ĽZ	Realizovaný projekt	
Revitalizácia verejných priestranstiev + informačné centrum		2017, 2018, 2019	450 000	OP ĽZ	Realizovaný projekt	
Vybudovanie telocvične		2018 2019	500 000	MŠVVaŠ	Vybudovaný objekt	
Vybudovanie infraštruktúry pre bytovú výstavbu		2018	300 000	IROP, resp. OP KŽP	Realizovaný projekt	